

Evropské inovační partnerství ve společné zemědělské politice

Klíčový nástroj pro inovace v zemědělství EU nedosahuje svého plného potenciálu

EVROPSKÝ
ÚČETNÍ DVŮR

Obsah

Body

01–17 | **Hlavní sdělení** 01

01–07 | **Proč je tato oblast důležitá**

08–17 | **Co jsme zjistili a co doporučujeme**

18–63 | **Podrobnější pohled na naše připomínky** 02

18–33 | Provádění evropského inovačního partnerství ve společné zemědělské politice nebylo dostatečně zaměřeno na inovační potřeby zemědělců

19–22 | Téměř třetina projektů se netýkala přímo zemědělství

23–26 | Inovační potřeby zemědělců nebyly upřednostněny

27–30 | Aktivní zapojení zemědělců do projektů zvýšilo šance na úspěch

31–33 | Méně než polovina projektů byla zaměřena na propojení výzkumu se zemědělskou činností

34–49 | Více než polovině projektů se nepodařilo vytvořit úspěšné inovace

34–36 | Přibližně čtvrtina projektů netestovala potenciální inovaci

37–43 | U přibližně třetiny vybraných projektů bylo nepravděpodobné, že zavedou inovace to praxe

44–49 | Nedostatečná konkurence při udělování financování a slabá výběrová řízení snížily inovační potenciál

50–63 | Výsledky projektů často nejsou šířeny ani využívány

51–54 | Šířeny byly výsledky z přibližně poloviny projektů

55–57 | Členské státy málo využívaly výsledků projektů nebo získaných poznatků

58–63 | Nedostatečné šíření klíčových výsledků omezilo schopnost Komise hodnotit účinnost evropského inovačního partnerství ve společné zemědělské politice

Přílohy

Příloha I – O auditu

Příloha II – Jak jsme posuzovali, zda projekty přinesly inovace

Příloha III – Odkaz na podrobné údaje o posouzení 70 projektů ve vzorku a korelační analýzu, které jsou k dispozici na platformě veřejně přístupných dat EÚD

Zkratky

Glosář

Odpovědi Komise

Harmonogram

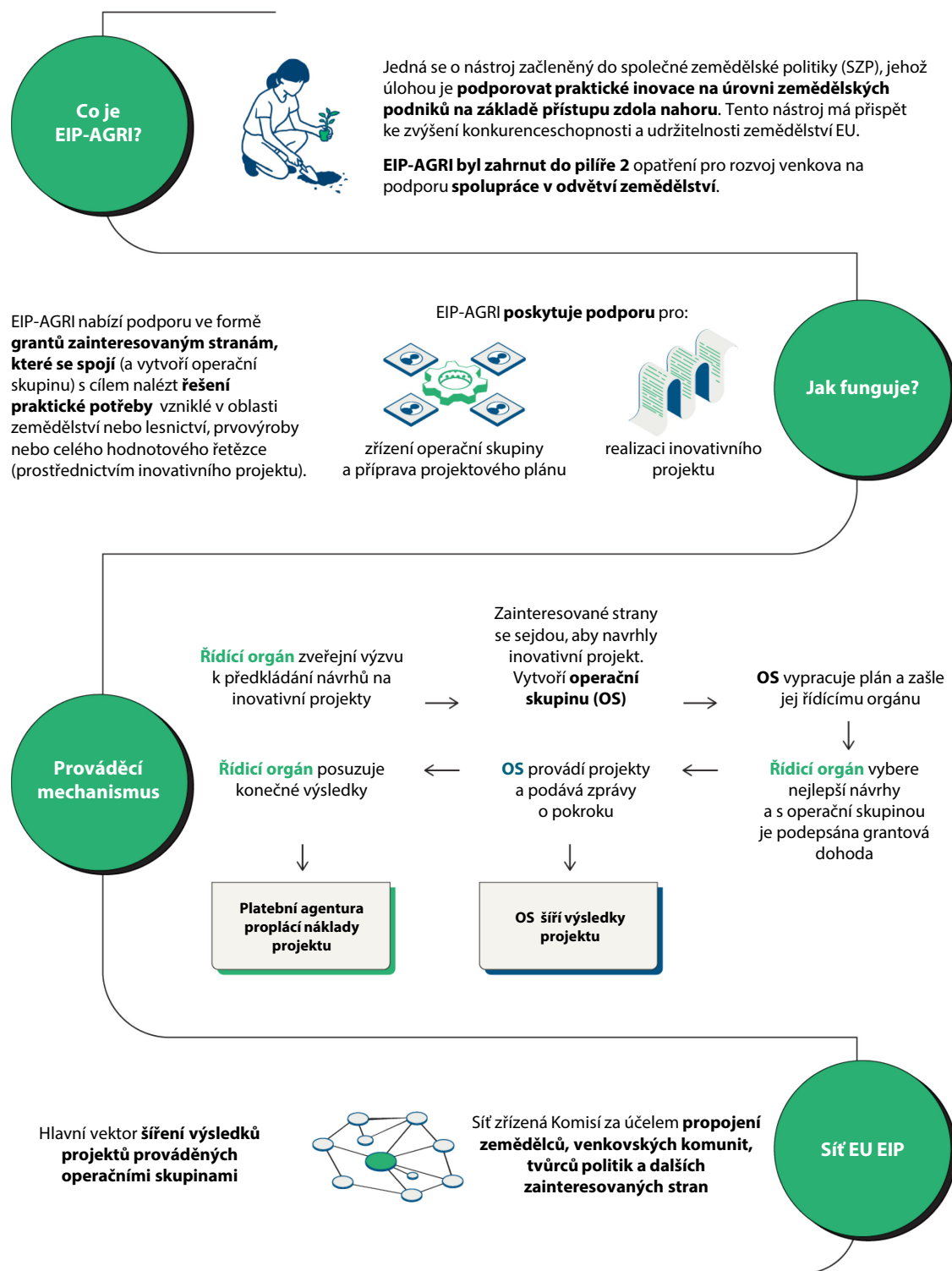
Auditní tým

Hlavní sdělení

Proč je tato oblast důležitá

- 01** Evropské inovační partnerství v oblasti zemědělské produktivity a udržitelnosti (EIP-AGRI) je klíčovým nástrojem politiky na podporu konkurenceschopného a udržitelného zemědělství prostřednictvím inovací založených na spolupráci. Je financováno v rámci společné zemědělské politiky (SZP) a politiky EU v oblasti výzkumu a inovací (program Horizont). Z EIP-AGRI, které bylo poprvé zavedeno v SZP na období 2014–2022, bylo podpořeno více než 4 000 inovačních projektů, na něž byla v rámci SZP na období 2014–2022 vynaložena téměř 1 miliarda EUR z unijních a vnitrostátních fondů.
- 02** Členské státy využívají fondy SZP pro rozvoj venkova ke spolufinancování inovací v rámci „projektů“ EIP-AGRI. Projekty musí navrhovat a provádět „operační skupiny“ (OS) včetně zainteresovaných stran, jako jsou zemědělci, lesníci, výzkumní pracovníci, poradci a zemědělsko-potravinářské podniky, které mají všechny na dosažení cílů projektu zájem. Účelem přístupu EIP-AGRI je povzbudit členy operačních skupin, aby spolupracovali a vyvíjeli inovativní řešení praktických problémů. Aby se zajistilo, že EIP-AGRI bude mít pro odvětví zemědělství přínos, musí operační skupiny šířit výsledky svých projektů. EIP-AGRI v rámci SZP shrnuje [obrázek 1](#).

Obrázek 1 | Evropské inovační partnerství ve společné zemědělské politice

Zdroj: EÚD.

- 03** Na úrovni EU zřídilo a řídí EIP-AGRI Generální ředitelství Komise pro zemědělství a rozvoj venkova (GŘ AGRI), které poskytuje pokyny, sleduje provádění a vyhodnocuje jeho dopad. GŘ AGRI je rovněž odpovědné za vytvoření a řízení sítě EIP EU, která propojuje operační skupiny a šíří výsledky jejich projektů. Členské státy jsou odpovědné za začlenění EIP-AGRI do svých národních strategií SZP, za organizaci výzev k předkládání projektů, výběr vhodných projektů a hodnocení jejich výsledků.
- 04** Přínos EIP-AGRI v rámci SZP, pokud jde o inovace v zemědělství, do značné míry závisí na výběru a financování inovačních projektů členskými státy a následném šíření jejich výsledků, aby bylo možné inovace ve větší míře uplatňovat a aby se inovační kapacita odvětví mohla v průběhu času rozvíjet. Pokyny Komise¹ za úspěšnou inovaci označují:
- 1) nový nebo existující koncept, který je v konkrétním kontextu použit poprvé;
 - 2) který je uveden do praxe;
 - 3) který se prokáže jako užitečný;
 - 4) který je široce přijímán.
- 05** Tento audit jsme provedli proto, že v SZP na období 2023–2027 roste význam inovací, zatímco výsledky projektů operačních skupin EIP-AGRI a jejich dopady byly vyhodnoceny jen částečně. Ve [Vizi pro zemědělství a potraviny](#) se Komise zavazuje k poskytování trvalé podpory EIP-AGRI jako klíčovému prvku zemědělských znalostních a inovačních systémů členských států. Cílem našich zjištění a doporučení je přispět ke zlepšení koncepce i provádění EIP-AGRI.
- 06** Cílem našeho auditu bylo posoudit, zda EIP-AGRI v rámci SZP účinně přispělo k inovacím v zemědělství EU tím, že financovalo inovativní projekty a šířilo jejich výsledky. Posuzovali jsme 70 projektů operačních skupin ve čtyřech členských státech s národními a regionálními programy rozvoje venkova: Španělsko (na národní a regionální úrovni – Andalusie a Katalánsko), Francie (na regionální úrovni – Burgundsko-Franche-Comté a Normandie), Nizozemsko a Polsko (obě země na národní úrovni).

¹ Komise, *Guidelines on programming for innovation and the implementation of the EIP for agricultural productivity and sustainability*, 2014.

07 U všech projektů operačních skupin v našem vzorku jsme kontrolovali jejich relevantnost pro zemědělství, inovativnost testovaných konceptů, míru, do jaké byly tyto koncepty v průběhu projektu uvedeny do praxe, užitečnost výsledků projektu pro členy operačních skupin a další zainteresované strany a potenciál pro širší přijetí výsledků. Zkoumali jsme rovněž opatření pro šíření a využívání výsledků projektů² s cílem podpořit širší uplatňování vytvořených inovací a zlepšit inovační kapacitu v zemědělství EU. Další informace a podrobnosti o rozsahu a koncepci auditu jsou uvedeny v [příloze I](#).

Co jsme zjistili a co doporučujeme

08 EIP-AGRI v rámci SZP má značný potenciál podpořit inovace a produktivitu v zemědělství EU. Celkový dopad partnerství však omezily nedostatky v jeho provádění. Přestože bylo vytvořeno několik cenných inovací, z našeho auditu vyplývá, že přínos EIP-AGRI v rámci SZP k inovacím v zemědělství EU byl omezen v důsledku:

- nedostatečného zaměření na potřeby zemědělců (body [18–33](#)),
- výběru pouze přibližně čtvrtiny projektů, které měly potenciál stát se úspěšnými inovacemi (body [34–49](#)),
- nedostatečných mechanismů pro šíření výsledků projektů (body [50–63](#)).

09 Zjistili jsme, že vysoce kvalitní inovace byly výsledkem projektů, které aktivně zapojily zemědělce, spojovaly praktické potřeby s výzkumem a ve fázi plánování prokázaly, že mají potenciál přinést užitečné výsledky (jak vyžaduje inovační model EIP-AGRI).

10 Ačkoli je EIP-AGRI klíčovým nástrojem SZP pro podporu inovací řešících praktické potřeby zemědělců, zjistili jsme, že více než čtvrtina ze 70 kontrolovaných projektů byla buď spojena s potřebami zemědělců pouze nepřímo, nebo s jejich potřebami vůbec nesouvisela. Dokonce i u projektů souvisejících se zemědělstvím se jen málo z nich opíralo o praktickou potřebu zemědělství nebo aktivně zapojovalo zemědělce. Vyšší kvalita inovací byla výsledkem projektů, které se skutečně zaměřovaly na potřeby zemědělců (body [18–26](#)).

² 45. bod odůvodnění a čl. 57 odst. 3 [nařízení \(EU\) č. 1305/2013](#).

- 11** Náš přezkum opatření ve čtyřech členských státech, jichž se náš audit týkal, poukázal na dva faktory, které omezily zaměření EIP-AGRI v SZP na inovační potřeby zemědělců (body 23–30):
- členské státy nestanovily konkrétní cíle nebo priority, které by pomohly určit rozsah výzev k předkládání inovačních projektů,
 - členské státy se spoléhaly na operační skupiny s cílem zajistit, aby se projekty zaměřovaly na potřeby zemědělců, ale nemotivovaly zemědělce k tomu, aby se stali členy operačních skupin nebo hráli v projektu aktivní úlohu. V případě, že se účastnili, byli zemědělci za svou účast jen zřídka placeni – na rozdíl od jiných členů operačních skupin, jako jsou výzkumní pracovníci nebo poradci.
- 12** Z naší analýzy projektů vyplývá, že aktivní zapojení zemědělců do projektů vedlo k vyšší kvalitě inovací, stejně jako začlenění výsledků výzkumu do zemědělské praxe (body 27–33).

Doporučení 1

Zlepšit zaměření evropského inovačního partnerství v rámci společné zemědělské politiky na inovační potřeby zemědělců

Komise by měla:

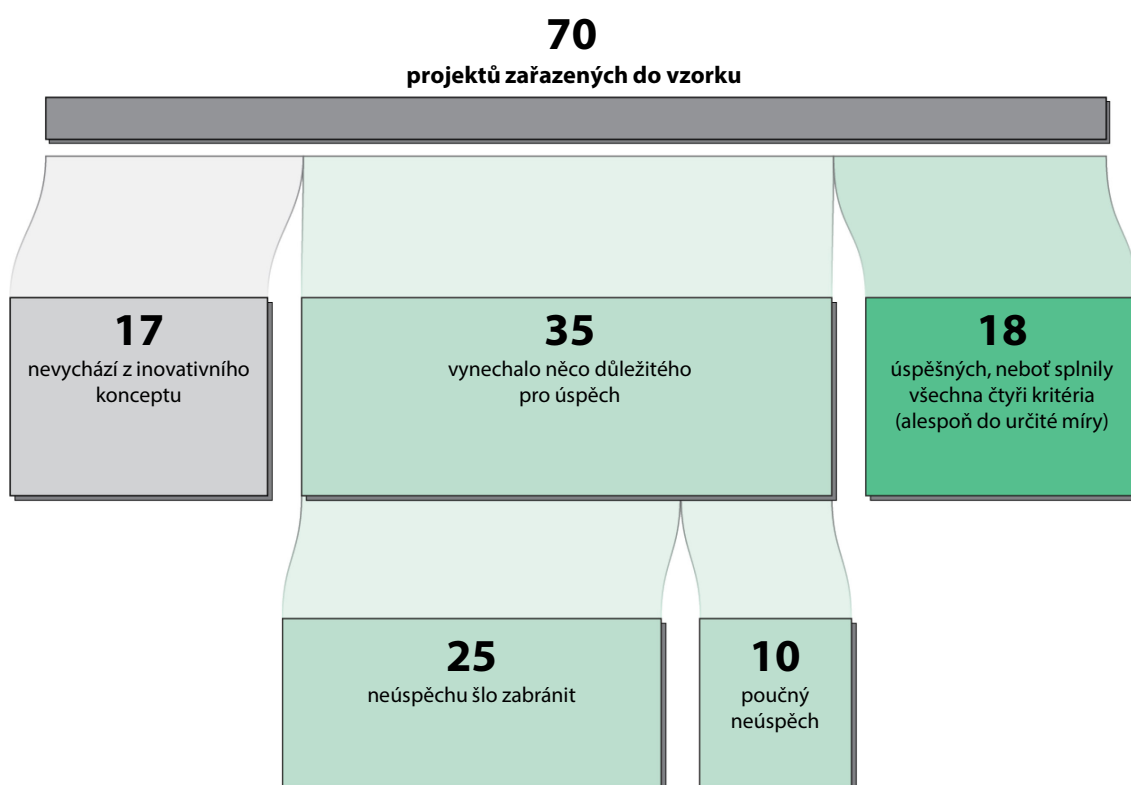
- a) spolupracovat s členskými státy na zajištění toho, aby se projekty operačních skupin EIP-AGRI primárně zaměřovaly na inovační potřeby zemědělců;
- b) do SZP po roce 2027 začlenit specifické opatření podpory pro operační skupiny EIP-AGRI pro sdílení znalostí a inovace;
- c) podporovat úlohu zemědělců a dalších prováděcích partnerů v projektech operačních skupin EIP-AGRI a sdílet osvědčené postupy pro oblast toho, jak podpořit jejich aktivní účast.

Cílové datum provedení: 2027 v případě písmene a), 2028 v případě písmene b) a 2027 v případě písmene c).

13 Zjistili jsme, že přibližně čtvrtina (18 ze 70) projektů v našem vzorku vykazovala alespoň do určité míry všechny čtyři charakteristiky úspěšného inovačního projektu (body [34–35](#) a [obrázek 2](#)). Tyto projekty:

- 1) se zaměřily na nový koncept nebo existující koncept, který je poprvé použit v konkrétním kontextu (nový výrobek, služba, výrobní proces nebo nový způsob organizace věcí);
- 2) uváděly tento koncept do praxe;
- 3) prokázaly, že tento koncept by mohl být užitečný;
- 4) zajistily široké přijetí tohoto konceptu.

Obrázek 2 | Přibližně čtvrtina projektů vedla k širokému přijetí inovace

Zdroj: EÚD na základě svého vzorku projektů.

14 Ze zbývajících 52 projektů jsme identifikovali deset projektů, které sledovaly všechny kroky, ale přesto nebyly schopny přinést praktické, inovativní řešení – jedná se o příklady poučného neúspěchu. U 42 projektů bylo z fáze plánování zřejmé, že je nepravděpodobné, že by vedly buď k úspěšné inovaci, nebo k poučnému neúspěchu, protože netestovaly koncept pro inovaci (17 projektů), nezaměřovaly se na dosažení praktického výsledku nebo se zabývaly pouze specifickými potřebami účastníků operačních skupin (25 projektů). Z našeho přezkumu mechanismů ve čtyřech členských státech, jichž se audit týkal, vyplývá, že k výběru projektů s nulovým nebo malým inovačním potenciálem přispělo několik faktorů (body 36–49):

- inovativnost návrhu projektu nebyla rozhodujícím kritériem pro výběr projektů,
- potenciální „užitečnost výsledků“ a „širší uplatnění“ hrály pouze malou úlohu,
- mezi projekty byl malý konkurenční tlak na získání finančních prostředků – některé projekty obdržely podporu, i když ve fázi plánování existovaly náznaky, že jejich výsledky nebudou vykazovat čtyři charakteristiky umožňující je klasifikovat jako úspěšné inovace.

Doporučení 2

Posílit výběrová řízení na inovační projekty

Komise by měla:

- a) spolupracovat s členskými státy na zajištění toho, aby potenciál projektu vést k inovacím s užitečnými výsledky, které lze široce přijmout, hrál rozhodující úlohu při výběru projektů operačních skupin EIP-AGRI členskými státy;
- b) zajistit sdílení osvědčených postupů mezi členskými státy, včetně zaměření se na praktické výsledky, posouzení užitečnosti navrhovaných řešení a zohlednění již vytvořených poznatků.

Cílové datum provedení: 2027.

15 Ze 70 projektů zařazených do vzorku testovalo 53 koncept pro inovaci, a vytvořilo tak cenné informace, které by měly být široce sdíleny. Zatímco všechny projekty zařazené do vzorku informovaly o svých činnostech, pouze přibližně polovina z 53 projektů šířila klíčové výsledky a znalosti, které vytvořily. Z 18 projektů, které přinesly užitečné výsledky, pouze šest vedlo do roku 2025 k širokému přijetí dané inovace (body 50–51).

- 16** Náš přezkum opatření na úrovni EU a členských států poukázal na několik faktorů, které přispěly k nedostatečnému šíření výsledků projektů. Mezi tyto faktory patřily následující skutečnosti (body 52–57).
- Nejasnosti na straně operačních skupin, pokud jde o to, co zahrnuje „šíření výsledků“. Některé operační skupiny pouze informovaly o svých činnostech a nepředávaly znalosti vytvořené projektem, včetně některých případů, kdy účastníci operačních skupin dávali přednost nezpřístupnění výsledků, aby si zachovali konkurenční výhodu.
 - Členské státy nekontrolovaly, zda operační skupiny šířily výsledky projektů nebo získané poznatky, a neidentifikovaly inovace v dokončených projektech, které měly potenciál k širšímu přijetí. K tomu došlo i v případě, že byly předtím naplánovány komunikační činnosti a náklady byly proplaceny. Ve skutečnosti jsme nezjistili žádnou vazbu mezi platbami, které členské státy za tyto komunikační činnosti prováděly, a účinným šířením výsledků.
- 17** Nedostatečné šíření výsledků omezilo schopnost členských států poučit se z typů projektů, které vytvářejí inovace. Nedostatek spolehlivých údajů a informací a ukazatelů o výsledcích projektů rovněž oslabil schopnost Komise hodnotit EIP-AGRI v rámci SZP a přijímat opatření ke zlepšení tohoto partnerství (body 58–63).

Doporučení 3

Zlepšit šíření výsledků a podporovat rozsáhlé znalosti o inovacích

Komise by měla:

- vyjasnit povinnost šířit výsledky a ve spolupráci s členskými státy zajistit, aby klíčové výsledky a vytvořené znalosti byly veřejně dostupné, a to jak pro probíhající, tak pro budoucí projekty;
- poskytnout způsoby, jak podpořit operační skupiny při účinném šíření výsledků úspěšných inovačních projektů, které mají potenciál pro širší uplatnění.

Cílové datum provedení: 2027 v případě bodu a) a 2028 v případě bodu b).

Podrobnější pohled na naše připomínky

Provádění evropského inovačního partnerství ve společné zemědělské politice nebylo dostatečně zaměřeno na inovační potřeby zemědělců

18 EIP-AGRI má hrát důležitou úlohu v SZP jako klíčový nástroj na podporu praktických inovací na úrovni zemědělských podniků založených na přístupu „zdola nahoru“. K dosažení jeho cílů (bod **04** v *příloze 1*) bylo nutné, aby EIP-AGRI podporovalo rychlejší a širší zavádění inovativních řešení do zemědělské praxe a překlenoval propast mezi výzkumem a zemědělskou praxí. Zkoumali jsme, zda projekty operačních skupin EIP-AGRI (dále jen „projekty“) členských států přispěly k plnění celkových cílů EIP-AGRI, při zaměření na potřeby zemědělců a účinném překlenování mezer mezi výzkumem a zemědělskou praxí.

Téměř třetina projektů se netýkala přímo zemědělství

19 Zkoumali jsme, jak projekty přispěly ke zvýšení zemědělské produktivity a udržitelnosti. Zjistili jsme, že zatímco většina projektů přímo souvisela se zemědělstvím (48 ze 70 projektů) – tj. pěstováním plodin, chovem zvířat a produkcí nezpracovaných potravin a surovin –, významný počet projektů nikoli (22 projektů). Ačkoli se od pravidel a cílů EIP-AGRI jednoznačně očekává dopad na zemědělství, rámec EU umožnil financování zemědělství a širšího potravinářského odvětví. V praxi si členské státy tuto souvislost vykládaly velmi široce a v některých případech vybíraly projekty, které pravděpodobně neměly na zemědělství žádný dopad. Příklady projektů, které mají buď nepřímé vazby na zemědělství, nebo žádné vazby, jsou uvedeny v *ráměčku 1*.

Rámeček 1

Příklady projektů s nepřímými vazbami na zemědělství nebo bez jakýchkoli vazeb

Hlavním cílem projektu v Polsku bylo vyvinout a zavést technologie pro výrobu másla s delší trvanlivostí, které se i snadněji maže. Projekt byl realizován velkou mlékárenskou společností a nezahrnoval žádnou účast zemědělců. Pokud by projekt zvýšil zisky z prodeje másla, inovace by mírně přispěla k hospodářské udržitelnosti přibližně 2 500 producentů mléka, i když by neovlivnila jejich zemědělskou činnost.

Cílem projektu ve Španělsku (Katalánsko) bylo změnit image značky řetězce supermarketů a informovat spotřebitele o hodnotách značky. Projektové činnosti zahrnovaly standardní studie o vnímání zákazníků, průzkum trhu a rozvoj strategie pro obchodní značky. V tomto projektu jsme nezjistili žádnou souvislost se zemědělstvím.

Zdroj: EÚD na základě svého vzorku projektů.

- 20** Operační skupiny musí ve svých plánech projektů popsat, jak by navrhovaná inovace přispěla k cíli EIP-AGRI, kterým je zvýšení produktivity a podpora udržitelného řízení zdrojů³. Komise ani členské státy však neposkytly žádné pokyny, jak by měl být tento příspěvek posuzován nebo měřen. V důsledku toho se u všech 70 projektů v našem vzorku uvádělo, že mají dopad na zemědělskou produktivitu nebo udržitelnost, i když 22 projektů se zemědělstvím nesouviselo vůbec nebo souviselo pouze nepřímo.
- 21** Zjistili jsme, že úspěšné projekty v našem vzorku byly projekty, které řešily praktické potřeby zemědělců. Zapojení zemědělců a odborníků z praxe od počáteční fáze plánování až po dokončení projektů zajistilo, že inovace řešily skutečné problémy zemědělců, usnadnily praktické testování a – pokud byly úspěšné – podpořily širší přijetí ze strany zemědělské komunity. Příklad projektu vycházejícího z potřeb zemědělců je uveden v [rámečku 2](#).

³ Čl. 57 odst. 1 nařízení (EU) č. 1305/2013.

Rámeček 2

Příklad úspěšných inovací vycházejících z potřeb zemědělců

Pěstitelé rýže v deltě Ebra ve Španělsku (Katalánsko) realizovali projekt zaměřený na vývoj a přizpůsobení technik suchého setí rýže. Cílem bylo optimalizovat spotřebu vody na základě typu půdy, odrůdy plodin a postupů obhospodařování plodin a posoudit dopad suchého výsevu na množení hlemýžďů, kteří způsobují značné škody na rýži zasévané v mokřích podmínkách.

Zemědělci se aktivně účastnili všech fází projektu. Ve spolupráci s výzkumným ústavem vyvinuly vhodné techniky suchého výsevu. V současné době se v deltě Ebra ve velké míře provádí suchý výsev rýže, přičemž do roku 2024 se tato metoda používá u 37 % pěstitelské plochy rýže. Metoda suchého výsevu byla před zahájením projektu prakticky neznámá.

Zdroj: EÚD na základě svého vzorku projektů.

- 22** U 12 ze 70 projektů v našem vzorku jsme nenašli žádné důkazy ani známky toho, že by řešené potřeby vycházely buď ze zemědělské praxe, nebo ze zemědělsko-potravinářského odvětví obecně. Tyto projekty obvykle iniciovaly veřejné orgány nebo výzkumní pracovníci, kteří většinou testovali komerčně dostupná řešení. Z těchto 12 projektů jich šest přineslo výsledky, které byly použity po dokončení projektu, ale pouze výzkumnými pracovníky a pro další vědeckou práci. Příklady projektů, které nebyly založeny na potřebě vyplývající ze zemědělské praxe uvádí [rámeček 3](#).

Rámeček 3

Příklady projektů, které nebyly vybrány na základě potřeb zemědělců

Cílem projektu ve Francii (Burgundsko-Franche-Comté) bylo identifikovat komerčně dostupné technické a digitální inovace, jako jsou senzory, s cílem usnadnit práci chovatelů skotu plemene Charolais v tomto regionu. Jednou z činností projektu bylo určit konkrétní potřeby zemědělců a zjistit, zda by stávající řešení tyto potřeby uspokojila. Většina zemědělců buď již byla vybavena senzory, nebo se o digitální řešení nezajímala. Projekt pomohl experimentálnímu zemědělskému podniku, který jej zahájil, připojit se k [národní síti digitálních zemědělských podniků](#).

Nizozemsko vyhlásilo národní výzvu k předkládání projektů, která má řešit potřebu řídicího orgánu testovat potenciální roční závazky v oblasti životního prostředí a klimatu s cílem zavést je do SZP na období 2023–2027. Cíle projektu, který jsme vybrali do vzorku v rámci této výzvy, byly předem stanoveny orgány pro zadávání veřejných zakázek bez konzultace se zemědělci. Nizozemské orgány nebyly schopny prokázat, že výsledky projektu použily při plánování podpory SZP na nové programové období.

Zdroj: EÚD na základě svého vzorku projektů.

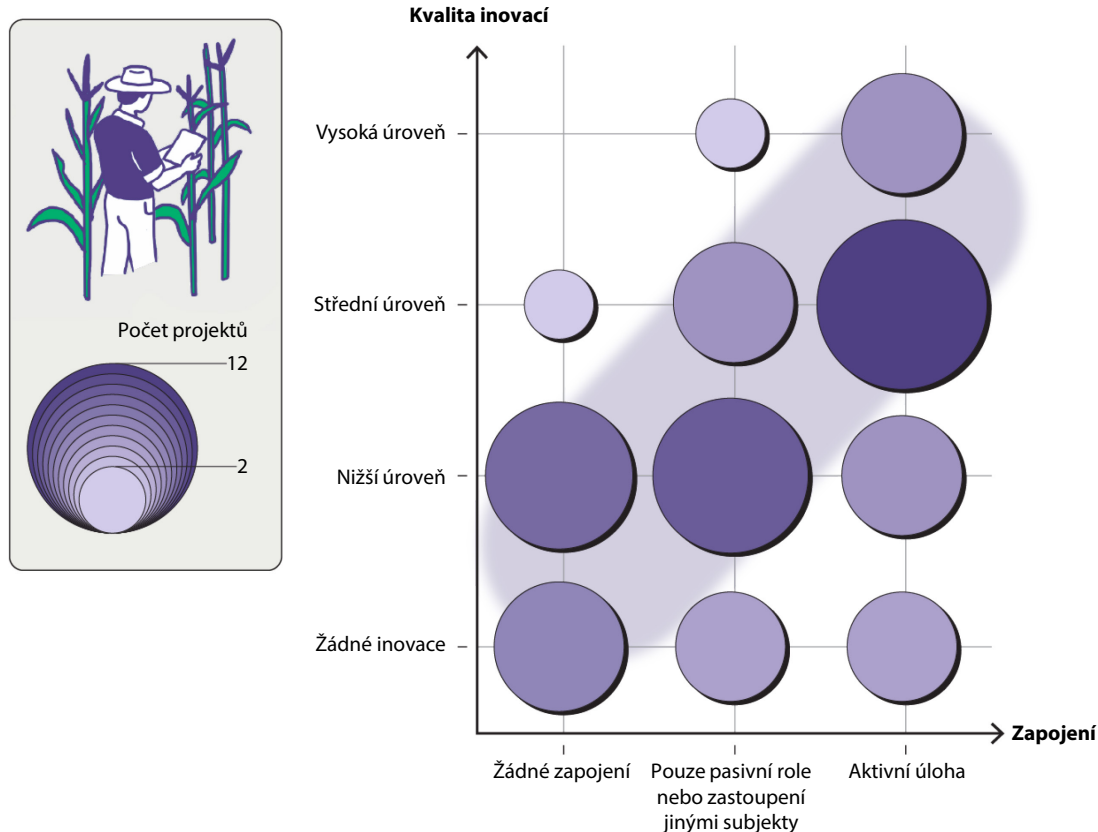
Inovační potřeby zemědělců nebyly upřednostněny

- 23** Zjistili jsme několik faktorů, které vedly k tomu, že 12 projektů v našem vzorku se nezaměřovalo na potřeby zemědělců v oblasti inovací. Za prvé, čtyři cíle EIP-AGRI v rámci SZP byly definovány velmi široce, aniž by byl objasněn jejich přínos k dosažení celkového cíle zvýšení produktivity a udržitelnosti v zemědělství EU.
- 24** Za druhé, v souladu se svým přístupem zdola nahoru umožnil rámec EIP-AGRI členskými státy značnou flexibilitu při určování potřeb a stanovování priorit pro zemědělské inovace. Ačkoli členské státy mohly podpořit širokou škálu projektů, které nebyly přímo spojeny se zemědělskou praxí, musely popsat úlohu EIP-AGRI při dosahování priorit svých programů rozvoje venkova na období 2014–2022. Žádný ze sedmi programů rozvoje venkova, které jsme přezkoumali ve čtyřech členských státech zařazených do vzorku, v tomto případě neobsahoval popis jejich konkrétních inovačních potřeb ani popis toho, jak by je EIP-AGRI řešilo.
- 25** Za třetí, členské státy a operační skupiny promarnily příležitost využít práci skupin odborníků zřízených sítí EIP EU („pracovní skupiny“) k určení prioritních oblastí potřeb EU v oblasti zemědělství a inovací, které měly být řešeny projekty v členských státech. Do konce roku 2024 bylo zřízeno celkem 55 pracovních skupin a jejich zjištění a doporučení byla zveřejněna v závěrečných zprávách šířených sítí EIP EU. U čtyř členských států, které jsme prověřovali, jsme zjistili nedostatečné obecné povědomí o činnostech pracovních skupin a žádné důkazy o tom, že jejich práce byla využívána řídicími orgány nebo operačními skupinami.
- 26** A konečně, vzhledem k tomu, že na úrovni EU nebo členských států nebyly zjištěny jasné potřeby, bylo zaměření projektů na potřeby zemědělců v oblasti inovací závislé na účasti zemědělců v operačních skupinách. Ačkoli pravidla EU nevyžadovala účast zemědělců v operačních skupinách, pokyny Komise a programy rozvoje venkova členských států zdůrazňovaly význam aktivního zapojení zemědělců do projektů. Ze čtyř hodnocených členských států stanovily Nizozemsko a Polsko ve svých výzvách k předkládání projektů účast zemědělců v operačních skupinách jako požadavek způsobilosti. V praxi byl pojem „účast“ vykládán široce, což zemědělcům umožnilo pasivní účast nebo účast prostřednictvím různých zastupujících organizací.

Aktivní zapojení zemědělců do projektů zvýšilo šance na úspěch

- 27** Navzdory důrazu na zapojení koncových uživatelů do vytváření inovací jsme zjistili, že zemědělci se aktivně neúčastnili více než poloviny projektů ve vzorku (41 ze 70). U těchto projektů zemědělci buď nebyli členy operačních skupin, nebo jejich účast byla omezena na pasivní poskytování zdrojů, jako jsou zemědělské podniky, pozemky a stroje, ostatním členům operačních skupin k provádění jejich výzkumu.
- 28** Zjistili jsme, že zemědělci se často zdráhali účastnit projektů operačních skupin, přičemž hlavním důvodem byla skutečnost, že jejich účast nebyla odměňována. Například ve Francii (Burgundsko-Franche-Comté) byli jednotliví zemědělci nebo jejich organizace členy operačních skupin v devíti z deseti projektů, které jsme prověřovali, ale aktivně se podíleli na třech z nich. Zemědělci byli jedinými členy operačních skupin, kteří za svou účast v žádném z těchto devíti projektů neobdrželi žádnou platbu.
- 29** Na vyplácení plateb zemědělcům za účast na projektech se nevztahovaly právní předpisy ani pokyny EU ani pravidla stanovená třemi ze čtyř členských států, které jsme prověřovali. Na rozdíl od vědců nebo poradců zemědělci nepodepisují pracovní smlouvy ani nedostávají výplatní pásky a ocenění jejich práce může být komplikované. Pouze Nizozemsko mělo ustanovení o platbách zemědělcům; dosáhlo také nejvyšší úrovně aktivní účasti zemědělců ze čtyř členských států zařazených do vzorku. V Nizozemsku mohli zemědělci vykázat hodiny odpracované na projektu jako věcný příspěvek v hodnotě 35 EUR za hodinu, který byl poté proplacen s mírou podpory až do výše 70 %. V rámci SZP na období 2023–2027 dva francouzské regiony, jichž se náš audit týkal, rovněž umožňovaly vyplácet zemědělcům platby za jejich účast na projektu, přičemž platby vycházely z vlastních prohlášení a předem stanovené hodinové sazby.
- 30** Naše analýza zdůrazňuje přínosy aktivního zapojení zemědělců do projektů z hlediska kvality vyprodukovaných inovací. Projekty, v nichž zemědělci aktivně přispívali jak k vývoji, tak k provádění řešení, byly úspěšnější než projekty, v nichž jejich zapojení bylo pasivní nebo neexistovalo ([obrázek 3](#)).

Obrázek 3 | Aktivní zapojení zemědělců zlepšuje kvalitu inovací

Zdroj: EÚD na základě svého vzorku projektů.

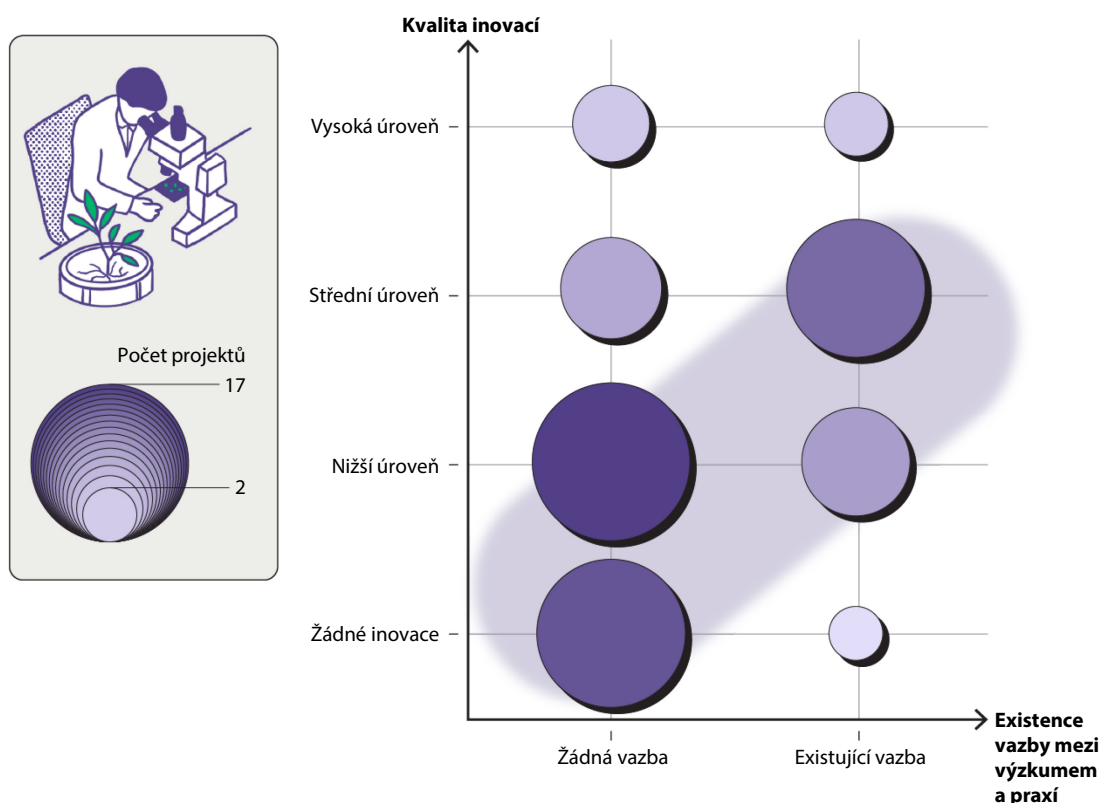
Méně než polovina projektů byla zaměřena na propojení výzkumu se zemědělskou činností

- 31** Jedním ze čtyř cílů EIP-AGRI v rámci SZP je lépe propojit výzkum se zemědělskou praxí tím, že „buduje mosty mezi poznatky špičkového výzkumu a špičkovými technologiemi a zemědělci“⁴. Projekty nebyly určeny k provádění aplikovaného výzkumu, ale měly spíše přispět k překlenutí mezery mezi výzkumem a praxí prostřednictvím přístupu zdola nahoru, prvků společné tvorby a prvků budování sítě EIP-AGRI v rámci SZP. Ani jeden ze čtyř vybraných členských států nepřijal opatření na podporu projektů, které začleňují stávající nebo nové výsledky výzkumu do zemědělských postupů. Ve Francii (Normandie) se v PRV dokonce zdůrazňovalo, že projekty by se měly zaměřit na provádění aplikovaného výzkumu. Celkově jsme v našem vzorku 70 projektů identifikovali 7 projektů, které se zaměřovaly pouze na provádění aplikovaného výzkumu, a nikoli na jeho uvádění do praxe.

⁴ Čl. 55 odst. 1 nařízení (EU) č. 1305/2013.

- 32** Jedním z potenciálních zdrojů inspirace pro koncepty pro projekty EIP-AGRI v rámci SZP byl Horizont 2020, výzkumný a inovační program EU, z něhož bylo na období 2014–2020 vyčleněno na výzkum v oblasti zemědělství a lesnictví více než 1,5 miliardy EUR. Zjistili jsme, že žádný z členských států ve vzorku aktivně nepropagoval využívání výsledků výzkumu programu Horizont v projektech EIP-AGRI v rámci SZP. Žádný ze 70 projektů v našem vzorku ani nevyužil specifické znalosti získané v rámci projektů programu Horizont.
- 33** U projektů ve vzorku jsme zkoumali zapojení výzkumných pracovníků a to, zda se jednalo o samostatný výzkum, kde byli zemědělci a další subjekty z praxe pouze předmětem studia, nebo zda byla řešení vyvinuta ve spolupráci. Ze 70 projektů ve vzorku jsme zjistili 27, které vycházely z přístupu zdola nahoru z procesu společné tvorby uvádějícího stávající nebo nový výzkum do praxe, přičemž tyto projekty byly kvalitnější než ty, které jej neprováděly (**obrázek 4**). Zjistili jsme pozitivní korelaci mezi integrací výzkumu se zemědělskou praxí a kvalitou dosažených inovací (**rámeček 4**).

Obrázek 4 | Propojení výzkumu s praxí zlepšuje kvalitu inovací

Zdroj: EÚD na základě svého vzorku projektů.

Rámeček 4

Případová studie v našem vzorku projektů

Analyzovali jsme vzorek 70 projektů a provedli korelační analýzu. Zjistili jsme, že kvalita inovací se zlepšila, když se řešily praktické potřeby, zemědělci byli aktivně zapojeni, byly vytvořeny praktické vazby mezi výzkumem a zemědělstvím a výsledky byly účinně šířeny. Z naší případové studie dále vyplývá, že existuje pozitivní korelace mezi praktickými, relevantními a dobře komunikovanými řešeními, do nichž byly zapojeny zainteresované strany, a kvalitou inovací. Naše korelační analýza a podkladové údaje ze vzorku 70 projektů jsou k dispozici na platformě veřejně přístupných dat ([příloha III](#)).

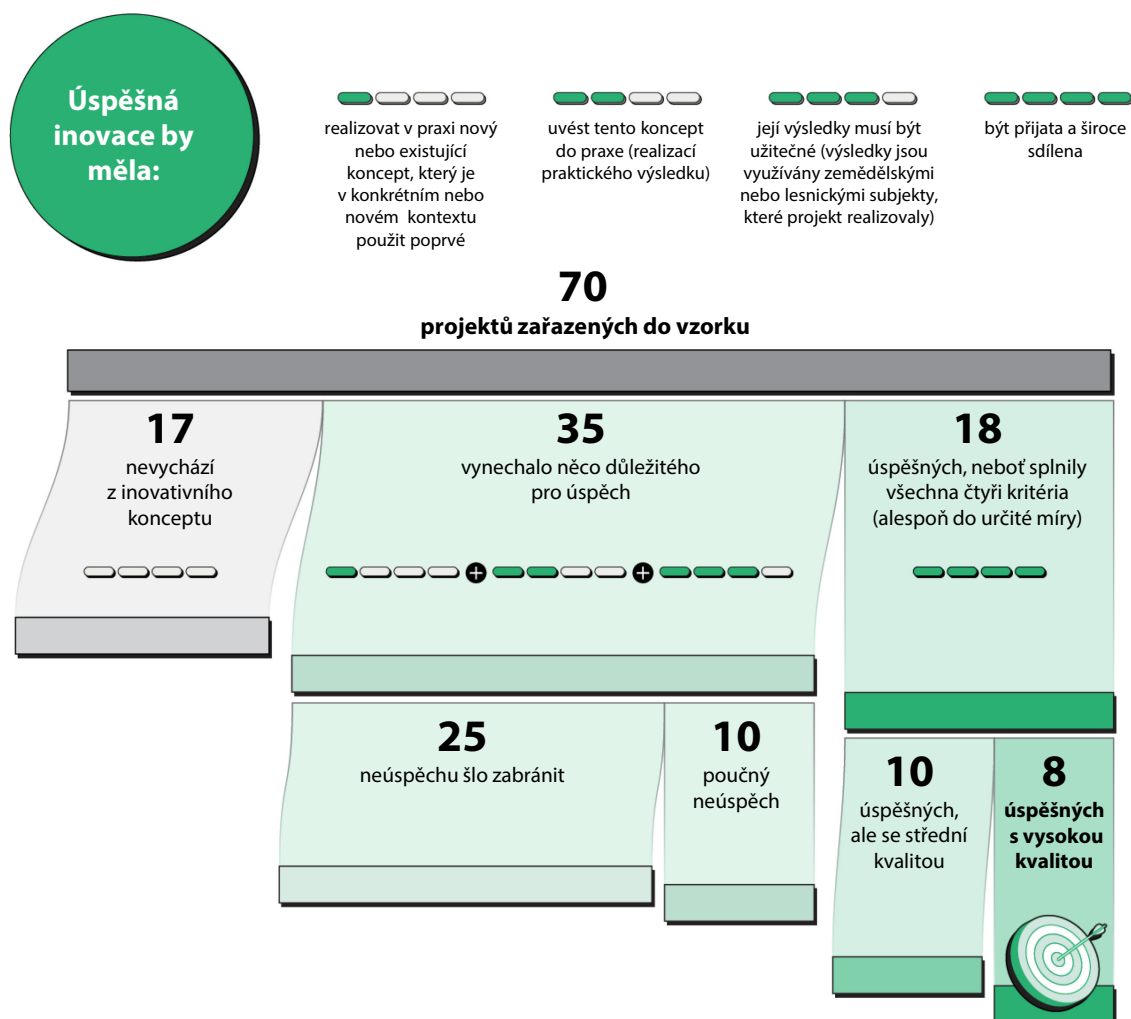
Zdroj: EÚD na základě svého vzorku projektů.

Více než polovině projektů se nepodařilo vytvořit úspěšné inovace

Přibližně čtvrtina projektů netestovala potenciální inovaci

- 34** Pokyny Komise k provádění projektů operačních skupin charakterizují úspěšné inovace v zemědělství jako nový nebo stávající koncept, který je poprvé použit v konkrétním kontextu, je uveden se do praxe a je široce přijímán. Na základě těchto čtyř charakteristik jsme posuzovali kvalitu inovací u 70 projektů v našem vzorku. Podrobnosti našeho posouzení jsou uvedeny v [příloze II](#) a jsou shrnuty na [obrázku 5](#).

Obrázek 5 | Pouze asi čtvrtina projektů prokázala, že zahrnovala do určité míry všechny čtyři charakteristiky, které vedou k úspěšné inovaci

Zdroj: EÚD na základě svého vzorku projektů.

35 Identifikovali jsme 18 projektů, které alespoň do určité míry vykazovaly všechny čtyři charakteristiky, díky nimž je lze považovat za úspěšné inovace. Z toho osm projektů přineslo inovace vysoké kvality: inovativní koncepty byly realizovány, výsledky se používají doteď a byly buď znásobeny, nebo zvětšeny. Tyto projekty vycházely z jasně stanovené potřeby širšího zájmu, cílených praktických výsledků a aktivního zapojení konečných uživatelů zamýšleného řešení. **Rámeček 5** uvádí příklad úspěšného projektu s vysokou kvalitou inovací. Výsledky zbývajících deseti projektů, které vedly k úspěšným inovacím, jsou v současné době využívány pouze účastníky projektu, ale byly šířeny způsobem, který by mohl usnadnit jejich široké využití v budoucnu.

Rámeček 5

Příklad projektu vytvářejícího vysoce kvalitní inovace

V Polsku univerzitní výzkumní pracovníci zjistili, že stále oblíbenější polské odvětví vína dosud spoléhá na zastaralé pěstitelské metody a techniky ručního plnění vína do lahví. Společně s 16 vinaři vytvořili projekt, jehož cílem je komplexně zlepšit kvalitu vyrobeného vína na základě současných postupů, které místní polští vinaři dříve neuplatňovali. Projekt zahrnoval:

- a) polní a laboratorní zkoušky s cílem nalézt nejlepší odrůdy vinné révy pro každou vinici;
- b) vytvoření mobilní stáček linky (viz níže) se standardizovaným procesem plnění s použitím dusíku;
- c) vytvoření společné značky pro prodej místního vína a určení synergií ve společné distribuci a prodeji.

Projekt byl úspěšně realizován. Vinaři zvýšili sklizeň, snížili své náklady a díky lepší kvalitě a společnému uvádění na trh mohli uzavírat dlouhodobé smlouvy na dodávky do velkých maloobchodních řetězců. Tato řešení poté přijali i další drobní výrobci vína v Polsku.

36 Ze 70 projektů v našem vzorku 17 nepřineslo žádné inovace, protože nebyly založeny na inovativním konceptu.

- Osm projektů bylo standardními projekty spolupráce, demonstračními projekty nebo jinými projekty rozvoje venkova, které mohly být financovány prostřednictvím jiných opatření PRV, a jejich účelem nebylo vytvořit inovativní řešení.
- Zbývajících devět projektů se nezabývalo inovativním konceptem (což znamená nový koncept nebo stávající koncept, který je v konkrétním kontextu použit poprvé).

Příklad projektů, které netestovaly konceptem pro inovaci, uvádí [rámeček 6](#).

Rámeček 6

Příklad projektů, které se týkaly spolupráce, ale nikoli inovací

V Polsku se dva z deseti projektů v našem vzorku týkaly výhradně vytvoření standardních krátkých dodavatelských řetězců, přičemž projektové náklady pokrývaly především nákup dodávkových vozů. U těchto projektů nebylo vyžadováno ani provedeno posouzení inovativnosti návrhu.

Zdroj: EÚD na základě svého vzorku projektů.

U přibližně třetiny vybraných projektů bylo nepravděpodobné, že zavedou inovace to praxe

37 Z 53 projektů založených na inovativním konceptu nevedlo 35 k úspěšné inovaci, protože nesplnily alespoň jednu ze tří zbývajících charakteristik, které by je jako úspěšnou inovaci klasifikovaly: koncept uveden do praxe, ukáže se, že je užitečný, a je široce přijímán. U 25 z těchto projektů bylo již ve fázi plánování jasné, že je nepravděpodobné, že povedou k inovacím v praxi, a to z těchto důvodů:

- a) neexistence plánu na dosažení praktického výstupu;
- b) skutečnost, že se nezaměřovaly na výsledky, které by mohly být široce přijaty;
- c) skutečnost, že před ukončením projektu nemohly reálně přinést praktické výstupy.

Tyto projekty mohly být vyloučeny lépe koncipovanými výběrovými postupy. Zbývajících 10 projektů představuje příklady poučného neúspěchu – otestovaly platný koncept, ale nakonec k inovaci nevedly, zejména kvůli přirozeným rizikům v takovýchto iniciativách.

- 38** Z 25 projektů, které nevedly k úspěšné inovaci a nebyly poučným neúspěchem, nemělo šest praktický efekt. U těchto projektů bylo od počátku plánováno, že výstupem práce na nich bude teoretická koncepce, model nebo plán budoucí inovace. Příklad viz [rámeček 7](#).

Rámeček 7

Příklad projektu, který neplánoval přinést praktický efekt

Cílem projektu v Nizozemsku bylo vypracovat první akční plán pro udržitelné zemědělské postupy v koloniích rašeliny v daném regionu, a to na základě analýzy současné situace. Na podporu tohoto akčního plánu projekt rovněž zahrnoval vytvoření projektové dokumentace pro devět prioritních oblastí, kterými se má zabývat devět budoucích prováděcích projektů EIP-AGRI. Pro projekt nebyla plánována žádná praktická realizace.

Z devíti stanovených prioritních oblastí bylo pouze pět rozpracováno do projektových plánů nebo popisů projektů. U zbývajících čtyř projektů nebyla vypracována žádná projektová dokumentace, protože projekt byl předčasně ukončen z důvodu nedostatečného zájmu operační skupiny o pokračování.

Zdroj: EÚD na základě svého vzorku projektů.

- 39** Zjistili jsme také, že u 13 z 25 projektů byly plánované činnosti definovány tak úzce, že vytvořené inovace by byly užitečné pouze pro členy operační skupiny, protože projektové činnosti řešily specializované nebo úzce specializované potřeby členů operační skupiny ([rámeček 8](#)).

Rámeček 8

Příklady projektů se specializovanými nebo úzce specializovanými potřebami

Cílem projektu v Nizozemsku bylo formulovat inovativní způsob nového využití bývalých zemědělských budov ve spolupráci se zemědělcem a místní obcí. Plány projektu byly přizpůsobeny potřebám dotčeného zemědělce a žádná část inovací vyvinutých v rámci projektu nebyla snadno přenositelná na jiné zemědělce.

Ve Španělsku (Andalusie) bylo cílem projektu zlepšit spotřebu energie a vody v závodě na zpracování kozího mléka a podpořit diverzifikaci výrobků z kozího mléka. Zjistili jsme, že projekt společnosti pomohl modernizovat její infrastrukturu a snížit spotřebu vody a energie. Vytvořené nástroje a modely však byly přizpůsobeny infrastruktuře daného zařízení a nikde jinde je nebylo možné použít. Projekt rovněž nevedl k vytvoření nových produktů z kozího mléka, jak bylo původně zamýšleno.

Zdroj: EÚD na základě svého vzorku projektů.

40 U sedmi ze 13 projektů se specializovanou nebo úzce specializovanou potřebou bylo od počátku jasné, že inovace pravděpodobně nebudou přijaty šířeji. Všechny tyto případy se týkaly inovací výrobků a jejich projektové plány neobsahovaly žádné tržní testování nebo analýzu. Jednalo se například o vyvinutí:

- nového trvanlivějšího, snadněji roztíratelnějšího typu másla a šťávy z červených jablek s příznivými dopady na zdraví (Polsko),
- zdravé ovocné svačiny a nových mléčných výrobků z kozího mléka (Španělsko).

Výrobky vyvinuté v rámci těchto projektů nebyly nikdy uvedeny na trh, a dokonce ani podrobeny tržnímu testu, neboť bylo zřejmé, že je nelze vyrábět za přiměřené náklady.

41 Dva projekty v Polsku, které se zabývaly úzce specializovanými potřebami (bod 40), zahrnovaly velké investice do aktiv, jako jsou výrobní linky a stroje, které členové operační skupiny plně využili po dokončení projektu. Podle pravidel vnitřního trhu EU by způsobily náklady na takové investice do výzkumných a vývojových projektů měly být omezeny na odpisové náklady odpovídající době trvání projektu. Vzhledem k tomu, že neoprávněná úhrada investic do aktiv vyplývala z pravidla uplatňovaného na národní úrovni, zjistili jsme, že osm z deseti projektů vybraných do vzorku v Polsku obdrželo více finančních prostředků, než mělo (*rámeček 9*). Tyto případy představují náklady ušlé příležitosti financovat jiné, inovativnější projekty.

Rámeček 9

Příklad projektu s finančními prostředky vynaloženými převážně na kapitálové investice, a nikoli na inovace

Projekt v Polsku se týkal zavedení inovativní technologie úpravy vody v rámci uzavřeného zavlažovacího systému na brusinkové plantáži. Z nákladů na projekt tvořily 92 % investiční náklady ve výši 1,5 milionu EUR na zřízení nové plantáže brusinek s 50 % mírou veřejné podpory. Příjemci byly uhrazeny investiční náklady ve výši 750 000 EUR.

Náklady na odpisy odpovídající době trvání projektu činily pouze 94 000 EUR, takže úhrada nákladů měla být omezena na 47 000 EUR. Z podpory EU bylo proto vyplaceno přibližně 700 000 EUR na kapitálové investice, a nikoli na inovace, což je v rozporu s pravidly EU.

Zdroj: EÚD na základě svého vzorku projektů.

- 42** Zjistili jsme také, že pět ze 13 specializovaných nebo úzce specializovaných projektů by bylo zcela nebo částečně realizováno i bez grantu (situace známá jako „efekt mrtvé váhy“ – [rámeček 10](#)). Takovéto případy rovněž představují náklady ušlé příležitosti financovat jiné, inovativnější projekty.

Rámeček 10

Příklady příjemců specializovaných projektů, kteří využili veřejné prostředky ve svůj vlastní prospěch

Takovíto příjemci projektů financovaných EIP-AGRI byli například zjištěni:

- a) v Nizozemsku, kde družstvo a světový lídr ve výrobě přísad na bázi brambor vykázali během projektového období roční příjmy ve výši až 1 miliardy EUR a zisk ve výši milionů EUR;
- b) ve Španělsku, kde velký výrobce tradičního španělského šumivého vína, vlastněný americkou společností soukromého kapitálu, vykázal během období projektu roční zisky ve výši přibližně 100 milionů EUR;
- c) v Polsku, kde velká nadnárodní potravinová společnost vykázala během projektového období roční zisky ve výši přibližně 100 milionů EUR.

Cílem jejich projektů bylo poskytnout moderní řešení pro jednu konkrétní společnost, která je ale již byla schopna financovat z vlastních prostředků. Žádný z těchto příjemců výsledky projektu nesdílel. Veřejné prostředky byly proto použity na podporu velkých soukromých společností, ale nepřinesly prospěch širšímu sektoru.

Zdroj: EÚD na základě svého vzorku projektů.

- 43** A konečně, z 25 projektů, které nebyly úspěšné a u nichž bylo možné se neúspěchu vyhnout, jsme zjistili tři, které netrvaly dostatečně dlouho na to, aby byla realizována veškerá činnost na vytvoření zamýšlených inovací, jak je uvedeno v [rámečku 11](#). Tyto projekty nemohly přinést úspěšnou inovaci z důvodu nesouladu svých plánovaných cílů a doby trvání projektu.

Rámeček 11

Příklady projektů, u nichž nebyly sladěny cíle s dobou trvání projektu

V Polsku jsme prověřovali dvouletý projekt na vytvoření aplikace pro rozhodování založené na modelech strojového učení využívajících umělou inteligenci zvanou neuronové sítě. Proces rozvoje těchto sítí obvykle trvá déle než pět let. Ačkoli byl projekt dokončen na konci roku 2022, aplikace je v současné době stále ve fázi vývoje. Polsko poskytovalo podporu projektům trvajícím až tři roky a ve výjimečných případech až pět let.

Ve Španělsku (Andalusie) realizovaly dvě organizace zemědělců produkujících olivový olej dvouletý projekt, jehož cílem bylo prokázat, že intenzivně obhospodařované olivové háje jsou ekonomicky životaschopnější než tradiční olivové háje, a přesvědčit zemědělce, aby se přešli na intenzivní obhospodařování. Polovina nákladů na projekt byla vynaložena na odstranění 50 ha tradičních hájů a na náhradní intenzivně obhospodařovaný háj, který má být na jejich místě vysazen. Vzhledem k tomu, že nově vysazený háj by vyprodukoval svou první omezenou sklizeň až za čtyři až pět let a rozšířil by se na plnou produkci až za deset let, projekt uváděl návratnost investic a výpočty produktivity na základě odhadovaných údajů, které již byly k dispozici.

Zdroj: EÚD na základě svého vzorku projektů.

Nedostatečná konkurence při udělování financování a slabá výběrová řízení snížily inovační potenciál

- 44** Na základě našeho přezkumu vnitrostátních opatření ve čtyřech navštívených členských státech jsme zjistili několik důvodů, proč více než polovina projektů v našem vzorku pravděpodobně nepovede k inovacím.
- 45** Zaprvé jsme zjistili, že mezi projekty existuje jen malá konkurence, pokud jde o získání finančních prostředků z EIP-AGRI. U EIP-AGRI musí členské státy při výběru projektů uplatňovat konkurenční řízení, v němž jsou žádosti hodnoceny na základě výběrových kritérií a poté seřazeny tak, aby se určily nejlepší návrhy. Ve všech čtyřech členských státech zařazených do vzorku obdržely výzvy k předkládání projektů značný počet návrhů. Například pouze 5 ze 150 návrhů projektů obdržených v období 2014–2022 ve Francii (Normandie) bylo během výběrového řízení zamítnuto. Čtyři z nich byly v první výzvě k předkládání projektů, kdy bylo opatření nové jak pro žadatele, tak pro řídicí orgán. Ve Španělsku, Nizozemsku a Polsku byl rozpočet na opatření spolupráce, které pokrývalo EIP-AGRI v programech rozvoje venkova na období 2014–2022, několikrát zvýšen, protože řídicí orgány se rozhodly zmírnit tlak na výběr.

- 46** Z druhého jsme zjistili, že inovativnost návrhu projektu, tj. zda chce testovat nový koncept nebo existující koncept v novém kontextu, nebyla rozhodujícím kritériem pro výběr projektů v žádném ze čtyř členských států zahrnutých do našeho vzorku. Za inovaci bylo například považováno testování nebo nákup nového komerčně dostupného zařízení nebo strojů. K tomu došlo i přesto, že pokyny EIP-AGRI Komise doporučily členským státům, aby takováto opatření z podpory vyloučily. V případě Polska to rovněž vedlo k vyplacení značných částek podpory na kapitálové investice operačním skupinám, a to navzdory skutečnosti, že financování fixních nákladů na aktiva nad rámec odpisů během projektu je v rozporu s pravidly EU.
- 47** Dva ze čtyř členských států (Francie a Polsko) se rozhodly učinit z inovativnosti návrhu projektu kritérium způsobilosti. V Polsku řídicí orgán považoval koncept projektu za inovativní, pokud potenciální příjemce získal kladné stanovisko k inovativní povaze projektu od univerzity nebo výzkumného ústavu. Tento proces nebyl transparentní a vedl ke střetu zájmů, protože výzkumný ústav pověřený certifikací měl jen malou motivaci k vydání záporného stanoviska. Pokud členské státy zahrnuly inovativnost jako kritérium pro výběr, neměla vždy dostatečnou váhu k zajištění toho, aby byly z financování vyloučeny projekty s okrajovou nebo nízkou inovativností, jak je uvedeno v [rámečku 12](#).

Rámeček 12

Příklady inovativnosti návrhu projektu s pouze malou váhou ve výběrovém řízení

Ve Španělsku (národní program rozvoje venkova) mohly projekty získat až 10 bodů ze 100 bodů za „stupeň inovace“, z čehož pouze 4 body mohly být uděleny za inovační potenciál a 6 bodů za proveditelnost.

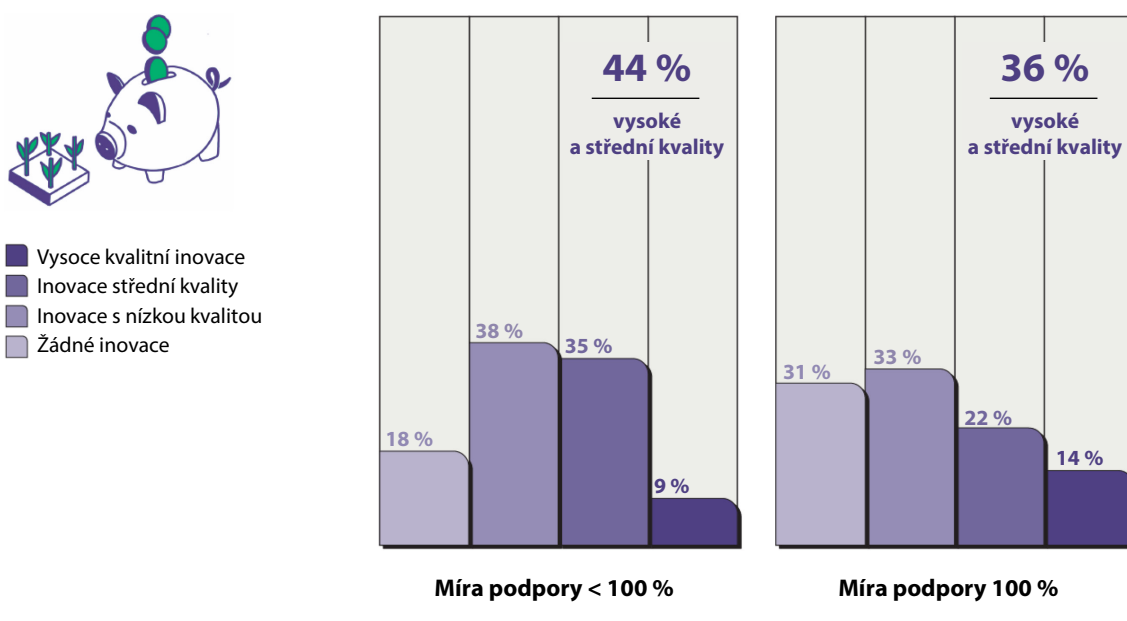
Ve Francii (Normandie) mohly projekty získat 30 bodů ze 170 bodů za „stupeň inovace“. Toto kritérium samostatně ověřovalo, zda návrh projektu odkazuje na technickou, tematickou nebo organizační inovaci, a každému typu inovace udělilo 10 bodů. Projekty byly vybrány, pokud dosáhly alespoň 50 bodů a pokud byla jejich inovativní povaha považována za dostatečnou, aniž by však bylo definováno, co se rozumí pojmem „dostatečný“, nebo byla stanovena minimální prahová hodnota pro toto kritérium.

Zdroj: EÚD na základě svého vzorku projektů.

48 Zatřetí pokud byla stanovena kritéria výběru pro potenciální „užitečnost výsledků“ a „širší uplatnění“, hrála při výběru projektů pouze malou úlohu. Ve čtyřech členských státech jsme zjistili, že proces výběru se nezaměřoval na posouzení potenciálu k dosažení praktických výsledků, které by mohly vést k široce přijatým inovacím. Například Francie (Burgundsko-Franche-Comté) sice zahrnuje hodnotící kritéria pro „přenositelnost výsledků na konečné uživatele“ a „reprodukovatelnost výsledků“, těmto kritériím však nebyla přiřazena dostatečná váha na to, aby se upřednostnily projekty s potenciálem pro multiplikaci nebo zvětšení.

49 V neposlední řadě jsme na základě naší analýzy nařízení (EU) č. 1305/2013 zjistili, že na rozdíl od mnoha jiných opatření programu rozvoje venkova opatření spolupráce nevyklučovalo žádné kategorie nákladů na úrovni EU, a členské státy se tak mohly rozhodnout požádat o proplacení až 100 % projektových nákladů. Ze 70 projektů zařazených do vzorku byly způsobilé náklady v plné výši proplaceny u celkem 36 projektů (v průměru 322 000 EUR), což znamenalo, že členové operační skupiny nemuseli nést žádné finanční riziko spojené s prováděnými činnostmi. Zjistili jsme, že poskytnutí maximální míry podpory nepřineslo více inovací (**obrázek 6**).

Obrázek 6 | Vyšší podpora nepřinesla více inovací

Zdroj: EÚD na základě svého vzorku projektů.

Výsledky projektů často nejsou šířeny ani využívány

- 50** Vytvoření inovační kultury, která vede ke konkurenceschopnějšímu a udržitelnějšímu zemědělství, vyžaduje účinné mechanismy pro šíření výsledků projektů a podporu širokého přijetí úspěšných řešení. Zkoumali jsme, jak projekty v našem vzorku sdílely informace o svých inovacích a jak Komise a vybrané členské státy podporovaly šíření těchto poznatků v rámci SZP ve prospěch zemědělského odvětví jako celku.

Šířeny byly výsledky z přibližně poloviny projektů

- 51** Z 53 projektů založených na inovativním konceptu pokrývalo náklady na činnosti v oblasti komunikace a šíření informací 49 projektů, ale pouze 28 z nich zveřejnilo své výsledky a sdílelo získané znalosti. To zahrnovalo všech 18 projektů, které se týkaly čtyř charakteristik vedoucích k úspěšným inovacím: Šest z nich přineslo řešení, která byla v tomto odvětví široce přijata; deset přineslo výsledky, které členové operačních skupin stále využívají a mohly by je využívat i jiné osoby; dva dospěly k závěru, že nová technologie neodpovídá profilu zemědělských podniků účastníků se operační skupiny, ale sdílely podrobné znalosti o tom, které zemědělské podniky by měly zvážit využití této nové technologie.
- 52** Ustanovení SZP vyžadují, aby operační skupiny šířily výsledky svých projektů⁵. Přestože Komise ve svých [pokynech členským státům](#) uvedla, že podstatné výsledky, které by mohly být užitečné ostatním, musí být šířeny, žádný z členských států zařazených do vzorku operačním skupinám jasně nesdělil, co přesně je třeba šířit a za jakým účelem. To znamenalo, že operační skupiny obecně vykládaly tento požadavek jako povinnost informovat o činnostech a výsledcích projektu, aniž by podrobně popsaly výsledky nebo získané znalosti. Pokud by tak učinily, umožnilo by to dalším zainteresovaným stranám, jako jsou zemědělci, poradci, výzkumní pracovníci nebo veřejné orgány, aby je znovu použily. V [rámečku 13](#) jsou uvedeny příklady projektů, u nichž nebyly získané poznatky zveřejněny.

⁵ Článek 57 odst. 3 [nařízení \(EU\) č. 1305/2013](#).

Rámeček 13

Příklady projektů, u nichž nebyly získané poznatky zveřejněny

Cílem projektu v Nizozemsku bylo vyvinout nové odrůdy brambor pomocí inovativních šlechtitelských technik se zaměřením na zvýšení jejich odolnosti vůči chorobám a na zajištění vysokých výnosů. Výsledkem projektu byly statistické modely pro výběr a šlechtění brambor, vytvoření markerů pro předvídaní vlastností nových odrůd a také vývoj šesti referenčních genomů. Žádný z těchto výsledků však nebyl veřejně zpřístupněn. Jeden člen operační skupiny se podílel na zveřejnění vědeckého dokumentu s pouze omezenými informacemi, které by jiným společnostem zabývajícím se šlechtěním brambor neumožnily využívat získané poznatky.

Projekt ve Španělsku se zaměřil na výzkum alternativních komerčních využití avokádových slupek a pecek. Ty představují přibližně 40 % celkové hmotnosti zpracovaných avokád a jsou brány jako odpad ke spálení nebo uložení na skládku. Projekt přinesl poznatky o tom, jak charakterizovat, extrahovat a kontrolovat kvalitu látek v peckách a slupkách a jak tyto odpadní produkty zpracovávat k výrobě krmiv nebo je používat k výrobě doplňků stravy a účinných složek v kosmetických přípravcích. Nebyly zveřejněné žádné nově získané poznatky.

Zdroj: EÚD na základě svého vzorku projektů.

- 53** Dalším důvodem nedostatečného smysluplného šíření výsledků byla skutečnost, že projekty byly navrženy tak, aby z nich měla prospěch pouze operační skupina, nebo dokonce jeden člen operační skupiny, který měl v úmyslu řešení buď interně využít, nebo je po dokončení projektu uvést na trh. Subjekty zapojené do těchto projektů obvykle plánovaly od samého počátku neposkytnout významné výsledky, aby si zachovaly konkurenční výhodu v případě, že by inovace uspěla (*rámeček 14*). Z 15 takových projektů by šest bylo realizováno i bez veřejné podpory, protože výsledky byly natolik specifické, že by nemohly být nikým jiným znovu použity, i kdyby byly zveřejněny.

Rámeček 14

Příklad projektu, který neposkytl výsledky, aby si zachoval svou konkurenční výhodu

Ve Francii (Normandie) byla v rámci projektu EIP-AGRI vytvořena internetová platforma, která by propojovala zemědělce s poskytovateli zemědělských služeb. Veřejné prostředky byly použity na vytvoření databáze obsahující všechny poskytovatele zemědělských služeb v regionu, služby, které poskytují, a ceny. Z veřejných prostředků bylo uhrazeno také vytvoření kalkulačky, která by zemědělcům umožnila rozhodnout se, zda je z ekonomického hlediska smysluplnější koupit si určité zařízení nebo zaplatit za zemědělskou službu, čímž by se vyřešil rozšířený problém francouzských zemědělců, pokud jde o vysokou míru zadlužení a nadměrné množství zařízení.

Na konci projektu a z důvodu obchodního tajemství operační skupina nezveřejnila žádné informace o programech a funkcích, které byly vyvinuty. Ačkoli hodnotitel již ve fázi plánování konstatoval, že výsledky projektu jsou určeny ke komerčnímu využití, regionální orgány nepřijaly žádné opatření, které by zajistilo šíření podstatných výsledků. Region v současné době postrádá veřejný rejstřík poskytovatelů zemědělských služeb a služeb, které nabízejí.

Zdroj: EÚD na základě svého vzorku projektů.

- 54** Všechny čtyři členské státy vybrané pro tento audit platily za činnosti v oblasti komunikace a šíření informací, aniž by mezi nimi rozlišovaly. U některých projektů v našem vzorku byly náklady na komunikaci a šíření proplaceny již v době, kdy byly projekty v rané fázi a dosud nepřinesly žádné výsledky. Proplacené náklady zahrnovaly také vývoj internetových stránek projektu, které byly na konci projektu buď ukončeny, nebo neobsahovaly žádné informace o dosažených výsledcích. V našem vzorku projektů jsme zjistili, že členské státy se většinou zaměřily na placení komunikačních činností v průběhu projektu namísto na účinné šíření výsledků (*rámeček 15*).

Rámeček 15

Příklad podpory šíření, která nevedla k široké dostupnosti výsledků

Ve Španělsku obdrželo všech deset projektů z národního programu rozvoje venkova, které jsme vybrali do vzorku, platby za šíření poznatků, a to v rozmezí od 40 000 EUR do 79 000 EUR, což představuje až 17 % celkových nákladů projektu. Podporované činnosti zahrnovaly účast na akcích, pořádání dnů otevřených dveří a zveřejňování článků (jak v tištěné podobě, tak online). Tyto činnosti byly prováděny v různých fázích projektu, většinou na místní nebo regionální úrovni. Ačkoli všechny projekty informovaly o svých činnostech v závěrečných zprávách a dalších výstupech, zjistili jsme, že pouze šest projektů šířilo podstatné výsledky pro využití ostatními. Z těchto šesti projektů byl pouze jeden zvětšen a vytvořená řešení i nadále využívají další dva projekty, ale výhradně členů operační skupiny.

Zdroj: EÚD na základě svého vzorku projektů.

Členské státy málo využívaly výsledků projektů nebo získaných poznatků

- 55** Šíření výsledků projektů má zásadní význam pro to, aby se členské státy dozvěděly, které typy projektů jsou nejúčinnější, a aby odpovídajícím způsobem upravily provádění EIP-AGRI. Tyto výsledky jsou rovněž zásadní pro posouzení dopadu EIP-AGRI na odvětví zemědělství, zejména na regionální úrovni, kde je EIP-AGRI velmi důležitým zdrojem veřejného financování. Ve Francii, Nizozemsku a Polsku jsme zaznamenali obecný nedostatek technické kapacity, pokud jde o správné uchování a zpracování výsledků projektů. Zjistili jsme případy, kdy řídicí orgány neměly přístup k podstatným výsledkům projektu, protože operační skupiny po dokončení projektů přestaly existovat. Vzhledem k tomu, že řídicí orgány v grantové dohodě ne vždy uváděly dostatečně podrobnou definici výstupů, nebyly operační skupiny povinny poskytovat výstupy na konci projektu a často je neposkytovaly, i když mohly být užitečné ([rámeček 16](#)).

Rámeček 16

Příklad promarněné příležitosti, jak zvětšit výsledky projektu

Cílem projektu v odvětví pěstování ovoce ve Španělsku (Andalusie) bylo nalézt alternativu ke svíčkám na bázi parafínu, které se používají k boji proti mrazu v sadech. Cílem projektu bylo snížit související znečištění a vznikání kouřových mraků ze svíček. Projekt vedl k výběru ohřívačů šetrnějších k životnímu prostředí, ale také našel způsob, jak ušetřit 20 % nákladů na ochranu před mrazem optimalizací způsobu distribuce svíček v sadu. Na regionální nebo národní úrovni by to mohlo vést k významným úsporám pro všechny producenty v jednom z klíčových zemědělských odvětví Španělska. Řídící orgán i platební agentura obdržely závěrečnou zprávu projektu s podrobným popisem algoritmu používaného pro distribuci svíček a dosažených úspor, ale nepřijaly žádná opatření na podporu tohoto řešení u příslušných zainteresovaných stran.

Zdroj: EÚD na základě svého vzorku projektů.

- 56** Žádný ze čtyř členských států neanalyzoval výsledky projektů, aby se tak podpořily nejslibnější inovace na regionální nebo vnitrostátní úrovni. Ačkoli SZP poskytuje členským státům možnost využít jiné fondy pro rozvoj venkova k předávání užitečných znalostí vytvořených v rámci projektů prostřednictvím odborné přípravy, vzdělávacích materiálů nebo poradenských služeb, členské státy tak učinily zřídka.

57 Ve dvou francouzských regionech, které jsme navštívili, jsme zjistili pouze tři případy, kdy operační skupiny organizovaly otevřené a demonstrační akce s využitím podpory EU poté, co jejich projekty skončily. Bylo tomu tak navzdory pokynům Komise pro EIP-AGRI, které zdůrazňují, že vzájemná komunikace mezi zemědělci a lesníky a začlenění inovací do pravidelných poradenských služeb jsou účinnými způsoby, jak znásobit nebo rozšířit výsledky úspěšných projektů.

Nedostatečné šíření klíčových výsledků omezilo schopnost Komise hodnotit účinnost evropského inovačního partnerství ve společné zemědělské politice

58 Operační skupiny měly vnitrostátním nebo regionálním orgánům zaslat závěrečnou zprávu shrnující výsledky jejich projektů. Orgány měly potom povinnost tyto informace předat Komisi. Členské státy však tento požadavek systematicky neplnily. Zjistili jsme, že Francie (Burgundsko-Franche-Comté a Normandie) nezaslala Komisi žádné informace o výsledcích financovaných projektů, zatímco Španělsko, Nizozemsko a Polsko zaslaly informace pouze částečné. Ačkoli všechny čtyři členské státy zřídily veřejnou databázi projektů EIP-AGRI financovaných v jejich zemi, ani tyto databáze neposkytovaly informace o výsledcích projektů a v některých případech poskytovaly neúplné informace o realizovaných projektech.

59 V důsledku špatného vykazování výsledků je kvalita informací o projektech v [databázi síť EIP EU](#) nízká. Síť EIP EU by měla zahrnovat výsledky všech projektů financovaných prostřednictvím EIP-AGRI v celé EU. Komise vyzvala členské státy, aby výsledky projektů zpřístupnily co nejdříve⁶. Zjistili jsme však, že členské státy projekty často vykazují se značným zpožděním, a to i několik let po skončení projektu. U 70 projektů v našem vzorku jsme zjistili, že databáze obsahovala informace o cílech projektu a očekávaných výsledcích, ale kvalita informací se lišila. Nebyly však k dispozici žádné informace o dosažených výsledcích a nebyly zahrnuty žádné výstupy. Na vnitrostátní a regionální úrovni členské státy jen zřídka zveřejňují výsledky projektů, včetně závěrečných zpráv.

⁶ Komise, *Guidelines for data on European Innovation Partnership (EIP) Operational Groups*, říjen 2023.

- 60** Komplexní údaje jsou nezbytné ke sledování charakteristik a výsledků partnerství podporovaných EIP-AGRI a k určení toho, které faktory přispěly k nejlepší výkonnosti. Pro SZP na období 2014–2022 byly požadavky na vykazování údajů pro EIP-AGRI definovány ve [společném rámci Komise pro monitorování a hodnocení](#), který vyžadoval, aby členské státy poskytovaly roční informace pouze o dvou ukazatelích výstupů: počet projektů podporovaných EIP-AGRI v rámci SZP a výše obdržené veřejné podpory. Zjistili jsme, že u dvou ze čtyř členských států v našem vzorku tyto údaje nejsou spolehlivé: Španělsko (Katalánsko) vykázalo 778 projektů, ačkoli bylo financováno pouze 282 projektů, a Nizozemsko vykázalo 493 projektů namísto 437. Komise o těchto chybách ve vykazování nevěděla.
- 61** Společný rámec pro monitorování a hodnocení neobsahoval žádné ukazatele výsledků nebo dopadů, přestože tyto ukazatele výkonnosti mají zásadní význam pro posouzení dosažených výsledků⁷. Nedostatek relevantních a spolehlivých údajů omezil schopnost Komise hodnotit EIP-AGRI.
- 62** Komise využívá hodnocení programů a nástrojů EU k získání informací o politice. U EIP-AGRI však nebylo provedeno systematické posouzení způsobu fungování operačních skupin ani dopadu projektů v období 2014–2022 na čtyři cíle EIP-AGRI v rámci SZP. Jediné hodnocení bylo provedeno v roce 2016, tedy v době, kdy ještě nebyl dokončen žádný projekt EIP-AGRI a nebyly k dispozici žádné výsledky. V letech 2018 a 2024 byla provedena dodatečná posouzení malého počtu předem vybraných případových studií. Tato posouzení nezohlednila celkový přínos projektů k dosažení cílů EIP-AGRI.
- 63** Naše zjištění jsou v souladu se zjištěními uvedenými ve zprávě OECD z roku 2023 o [politikách pro budoucnost zemědělství a potravinářství v Evropské unii](#), která poukázala na obecný nedostatek analýzy projektů operačních skupin EIP-AGRI a zdůraznila potřebu více důkazních informací. Ve zprávě se uvádí, že pro EIP-AGRI je zapotřebí více důkazních informací, aby se zajistila vhodná zpětná vazba s informacemi a analýzou hlavních hybných sil výsledků inovací, které by mohly zlepšit učení v oblasti politik a uplatňování osvědčených uspořádání a postupů mezi operačními skupinami.

⁷ Soubor nástrojů pro zlepšování právní úpravy, kapitola 5.

Tuto zprávu přijal v Lucemburku na svém zasedání dne 28. ledna 2026 senát I, jemuž předsedá členka Účetního dvora Joëlle Elvingerová.

Za Účetní dvůr

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Tony Murphy'.

Tony Murphy
předseda

Přílohy

Příloha I – O auditu

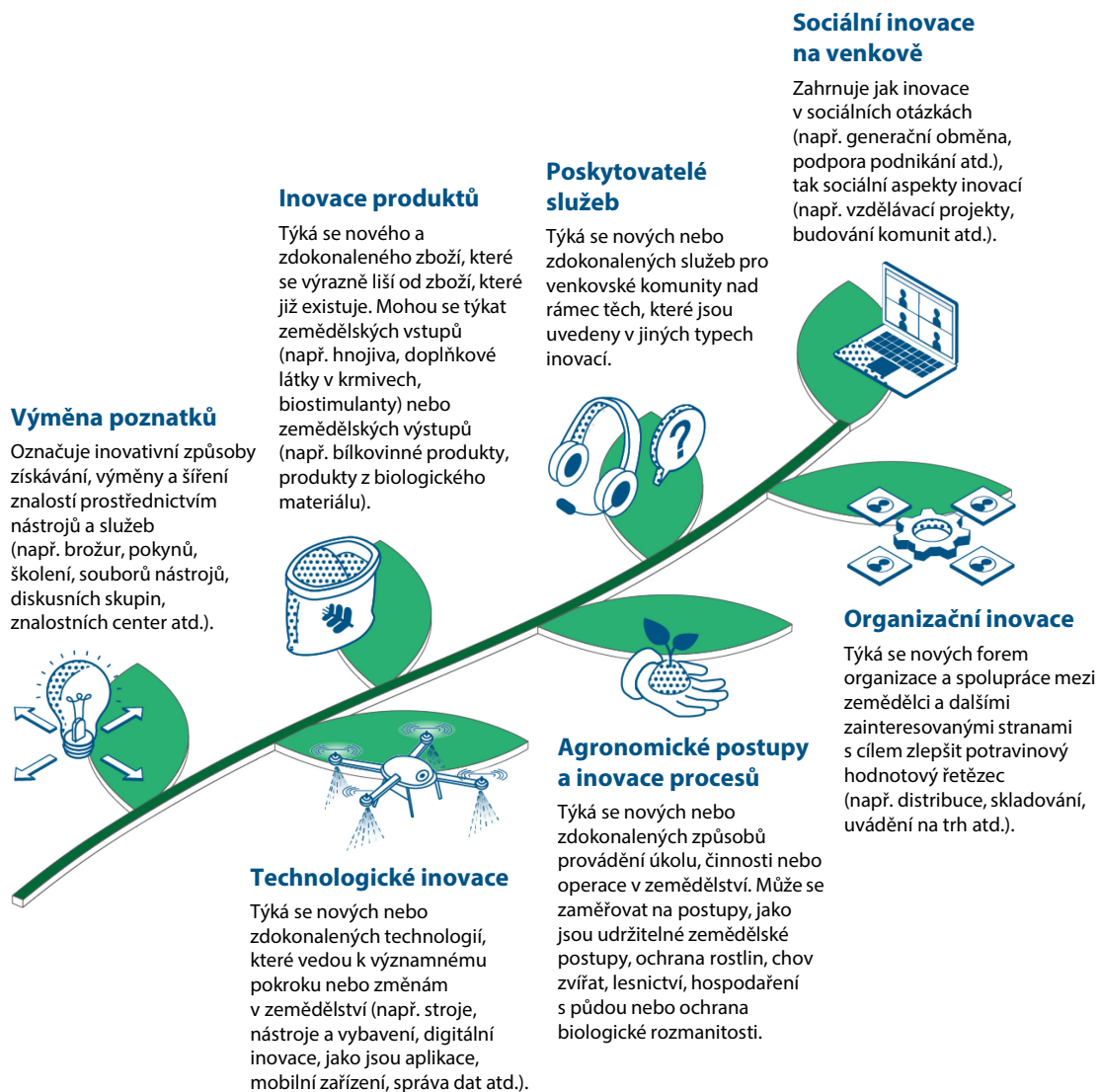
Inovace v zemědělství

- 01** Inovace hrají významnou úlohu v politikách EU a působí jako klíčový nástroj k dosažení environmentální, hospodářské a sociální udržitelnosti zemědělského odvětví. Na rozdíl od jiných odvětví je zemědělský výzkum a vývoj financován především z veřejných zdrojů¹. Společná zemědělská politika (SZP) poskytuje významný zdroj finančních prostředků EU na inovace v zemědělství EU na úrovni zemědělských podniků, přičemž v období 2014–2022 byla z veřejných prostředků vynaložena téměř 1 miliarda EUR.

- 02** Komise nemá formální definici inovací, ale domnívá se, že úspěšná inovace v zemědělství je konceptem (výrobek, služba, výrobní proces nebo nový způsob organizace věcí), který byl zaveden do praxe, ukázal se jako užitečný a byl široce přijat. Inovace mohou zahrnovat zcela nové postupy nebo uplatňování stávajících postupů v novém zeměpisném nebo environmentálním kontextu. Zemědělské inovace pokrývají širokou škálu zemědělských, lesnických nebo zemědělsko-potravinářských potřeb, jak je znázorněno na [obrázku 1](#).

¹ OECD, *Policies for the Future of Farming and Food in the European Union*, OECD Agriculture and Food Policy Reviews, 2023.

Obrázek 1 | Typy inovací v zemědělství

Zdroj: EÚD na základě klasifikace navržené sítí EU pro SZP v její studii z roku 2024 o výsledcích dosažených projekty EIP-AGRI prováděnými operačními skupinami v rámci SZP.

EIP v oblasti zemědělské produktivity a udržitelnosti v rámci SZP

03 Od roku 2014 poskytuje evropské inovační partnerství v oblasti zemědělské produktivity a udržitelnosti (EIP-AGRI) v rámci SZP finanční prostředky na praktické inovace na základě koncepce zdola nahoru, které měly přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti a udržitelnosti zemědělství EU. Účelem EIP-AGRI bylo řešit potřeby v zemědělství a lesnictví, od prvovýroby až po celý hodnotový řetězec.

04 SZP na období 2014–2022 definovala pro EIP-AGRI čtyři obecné cíle²:

- a) podporovat hospodářsky životaschopné, produktivní, konkurenceschopné, nízkoemisní a odolné odvětví zemědělství a lesnictví, které účinně využívá zdroje a je šetrné ke klimatu;
- b) pomáhat zajistit stálé a udržitelné dodávky potravin, krmiv a biomateriálů;
- c) zlepšovat procesy umožňující zachování životního prostředí, přizpůsobování se změně klimatu a zmírňování této změny;
- d) budovat mosty mezi poznatky špičkového výzkumu a špičkovými technologiemi a zemědělci, správci lesů, venkovskými komunitami, podniky, nevládními organizacemi a poradenskými službami.

05 Při řešení těchto čtyř cílů bylo EIP-AGRI v rámci SZP rovněž povinno³:

- zvýšit využívání a účinnost nástrojů souvisejících s inovacemi a posílit synergie mezi těmito nástroji,
- podporovat rychlé a rozsáhlé zavádění inovativních řešení do praxe,
- lépe propojit výzkum a zemědělské hospodaření s cílem překlenout mezeru mezi oběma oblastmi a informovat vědeckou obec o potřebách výzkumu v zemědělství.

² Článek 55 nařízení (EU) č. 1305/2013.

³ 44. bod odůvodnění a článek 55 nařízení (EU) č. 1305/2013.

Mechanismus realizace projektů EIP-AGRI v rámci SZP

- 06** SZP na období 2014–2022 vytvořila rámec pro EIP-AGRI na úrovni EU, který členskými státy poskytl značnou flexibilitu při jeho provádění. EIP-AGRI bylo zahrnuto do opatření pro rozvoj venkova na podporu spolupráce v odvětví zemědělství. Způsob fungování EIP-AGRI:
- 1) Zainteresované strany vytvořily operační skupinu, která měla projekt provést. Navrhly národním nebo regionálním orgánům plán projektu, v němž nastínily svůj inovativní koncept, očekávané výsledky a očekávané příspěvky ke zvýšení produktivity a udržitelnému řízení zdrojů.
 - 2) Pokud byl projekt vybrán, členové operační skupiny projekt provedli a šířili jeho výsledky, zejména prostřednictvím sítě EIP EU na úrovni EU (bod **09**).

Projekty operačních skupin musely být založeny na interaktivním inovačním modelu. OP musely mít minimálně dva členy s vzájemně se doplňujícími znalostmi; přítomnost odborníků z praxe, jako jsou zemědělci nebo lesníci, nebyla povinná. Členové operačních skupin museli v průběhu projektu společně rozhodovat a společně vytvářet inovativní řešení praktických problémů zemědělců.

- 07** Financování ze SZP pro EIP-AGRI v rámci opatření spolupráce zahrnovalo jak zřízení operační skupiny, tak provádění inovačních projektů. Byla stanovena náhrada všech vzniklých nákladů, jako jsou přípravné studie, vypracování prováděcího plánu, provoz operační skupiny a propagace projektu. Členské státy by mohly buď financovat EIP-AGRI výhradně prostřednictvím opatření pro spolupráci, nebo je kombinovat s jinými opatřeními pro rozvoj venkova (např. za účelem nákupu nebo pronájmu nových strojů a zařízení, vývoje softwarových aplikací nebo rozvoje zemědělských podniků).
- 08** Členské státy se mohly rozhodnout, zda EIP-AGRI zahrnou do svých programů rozvoje venkova, či nikoli. Byly vyzvány, aby pro tento nástroj definovaly konkrétní cíle se zaměřením na své vlastní potřeby v oblasti inovací v zemědělství a lesnictví. Kromě toho se mohly rozhodnout buď omezit EIP-AGRI na konkrétní národní nebo regionální prioritní témata, nebo financovat hlavně iniciativy vytvořené na místní úrovni s cílem uspokojit místní potřeby. Členské státy byly odpovědné za výběr inovačních projektů, včetně stanovení kritérií způsobilosti a výběru. Byly rovněž odpovědné za stanovení výše veřejné podpory s podporou až do výše 100 % způsobilých výdajů.

Šíření výsledků projektu – zásadní součást EIP-AGRI v rámci SZP

- 09** Aby bylo zajištěno, že výsledky jednotlivých projektů budou přínosem pro celé odvětví zemědělství, musely operační skupiny svá zjištění šířit v zemědělské komunitě, zejména prostřednictvím sítě EIP EU. Síť, kterou Komise zřídila v roce 2013, měla usnadnit širší přijetí inovací prostřednictvím zvláštních [internetových stránek](#), databáze projektů EIP-AGRI a organizace akcí. Členské státy by rovněž mohly zřídit síť EIP s cílem zlepšit šíření výsledků EIP-AGRI na vnitrostátní úrovni.
- 10** Síť EIP EU byla rovněž odpovědná za informování zainteresovaných stran o potřebách inovací v zemědělství a nejnovějším výzkumu a za podporu složení operačních skupin. Toho bylo dosaženo zejména prostřednictvím:
- tematických akcí;
 - komunikačních materiálů;
 - pracovních skupin zahrnujících odborníky z praxe z celé EU, které se zaměřily na konkrétní prioritní oblasti (např. precizní zemědělství, agroekologie, hnojení, digitalizace).

Do roku 2024 bylo zřízeno 55 pracovních skupin.

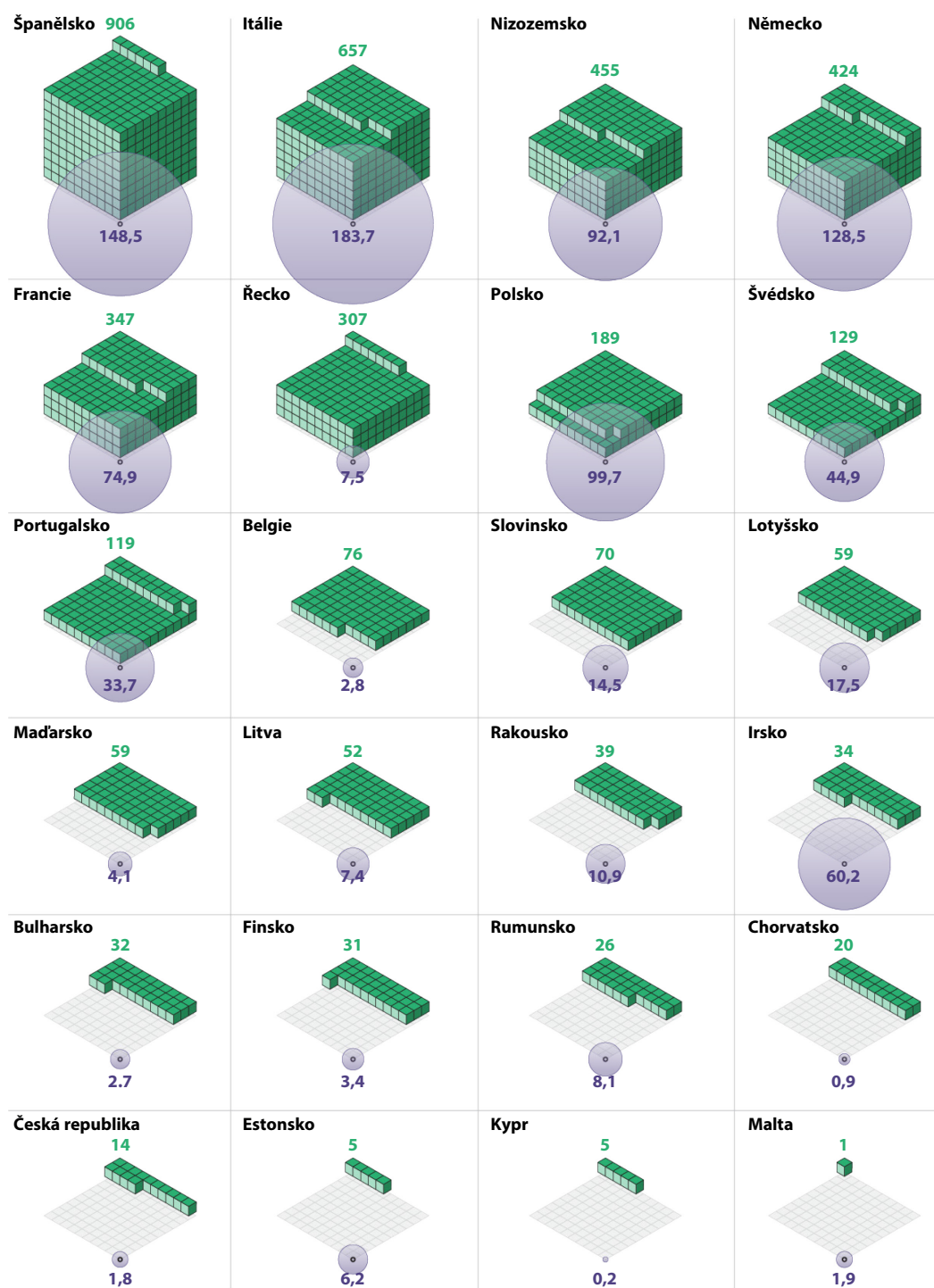
Financování EIP-AGRI v rámci SZP

- 11** V rámci SZP na období 2014–2022 plánovaly podporu EIP-AGRI ve svých zemích všechny členské státy s výjimkou Lucemburska. Ne všechny členské státy a regiony však projekty EIP-AGRI realizovaly. Do konce roku 2024 poskytlo 87 ze 114 programů rozvoje venkova operačním skupinám finanční podporu ve výši 1 miliardy EUR, která byla spolufinancována z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a vnitrostátních fondů. Veřejnou podporu a počet projektů podle členských států znázorňuje [obrázek 2](#).

Obrázek 2 | Veřejná podpora a počet projektů EIP-AGRI financovaných v období 2014–2022

 Projekty
(jedna kostka = jeden projekt)

 Finanční podpora
(v mil. EUR)

Pozn.: Dánsko ani Slovensko do konce roku 2024 nevykázaly žádné výdaje. Lucembursko do svého programu rozvoje venkova na období 2014–2022 EIP-AGRI nezahrnulo. Výdaje jsou vykazovány členskými státy do konce roku 2024. Počet projektů je stejný jako počet vykázaný do října 2025. Podle rozpočtových pravidel mohou být projekty vybrané v rámci SZP na období 2014–2022 prováděny do roku 2025.

Zdroj: EÚD na základě výročních zpráv o provádění za rok 2024.

12 V rámci SZP na období 2023–2027 se podpora znalostí a inovací v zemědělství stala průřezovým cílem. Členské státy ve svých strategických plánech SZP vyčlenily na projekty operačních skupin 1,6 miliardy EUR. Předchozí čtyři obecné cíle EIP-AGRI (bod 04) jsou začleněny do deseti klíčových politických cílů SZP na období 2023–2027. Prováděcí mechanismus EIP-AGRI v rámci SZP zůstává na úrovni EU v podstatě nezměněn. Některé klíčové prvky, na něž se vztahují pokyny Komise v rámci SZP na období 2014–2022, však byly přesunuty do právního rámce SZP na období 2023–2027: interaktivní inovační model, důraz na společné rozhodování a spoluvytváření členy operačních skupin, větší zaměření na potřeby zemědělců a požadavek na vzájemně se doplňující znalosti v rámci operační skupiny. Síť EIP EU byla začleněna do širší sítě EU pro SZP.

Úlohy a odpovědnost

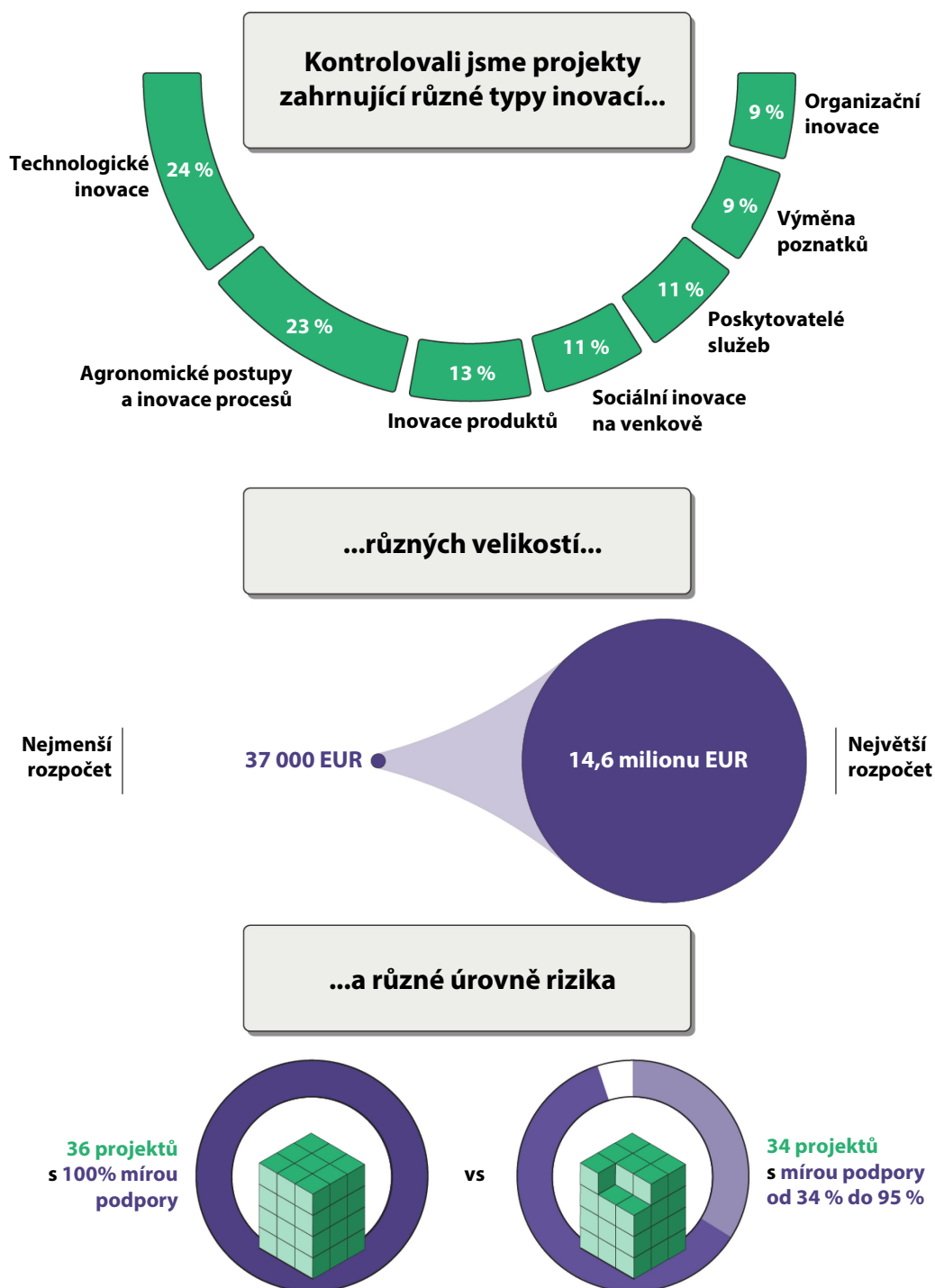
- 13** Za vytvoření a řízení iniciativy EIP-AGRI na úrovni EU odpovídá Generální ředitelství Komise pro zemědělství a rozvoj venkova (GŘ AGRI). Poskytlo členským státům pokyny, jak plánovat EIP-AGRI ve svých programech rozvoje venkova a strategických plánech SZP, a je také odpovědné za monitorování a hodnocení provádění EIP-AGRI v členských státech. GŘ AGRI vymezilo mandát sítě EIP EU a odpovídá za zajištění plnění jejích cílů.
- 14** V rámci sdíleného řízení jsou členské státy odpovědné za vytvoření a řízení EIP-AGRI ve svých národních strategiích pro zemědělství (programy rozvoje venkova na období 2014–2022 a strategické plány SZP na období 2023–2027) v souladu s inovačními potřebami svých zemědělských odvětví. Národní nebo regionální orgány pořádají výzvy k předkládání projektů EIP-AGRI, vybírají projekty k financování, sledují jejich provádění a posuzují jejich výsledky.
- 15** Operační skupiny odpovídají za navrhování a provádění inovativních projektů v souladu se schváleným plánem projektu. Musí šířit výsledky svých projektů (zejména prostřednictvím sítě EIP EU), včetně veškerých znalostí vytvořených v dané oblasti⁴.

⁴ Čl. 57 odst. 3 nařízení (EU) č. 1305/2013

Rozsah a koncepce auditu

- 16** Cílem našeho auditu bylo posoudit, zda EIP-AGRI v rámci SZP zajistilo významný příspěvek k inovacím v zemědělství EU prostřednictvím projektů operačních skupin. Prověřovali jsme, zda:
- 1) financované projekty byly dostatečně zaměřeny na inovační potřeby zemědělců;
 - 2) členské státy vybraly projekty, které přinesly inovace;
 - 3) výsledky projektů byly šířeny a využívány k podpoře širšího přijetí inovací a postupnému zlepšování EIP-AGRI.
- 17** Tuto oblast jsme auditovali vzhledem k rostoucímu významu inovací pro zajištění udržitelného a konkurenceschopného zemědělského odvětví. Jedná se o první audit EÚD týkající se příspěvku EIP-AGRI k inovacím v zemědělství EU.
- 18** Audit se zaměřil na výdaje EIP-AGRI v rámci opatření pro rozvoj venkova na podporu spolupráce v zemědělství a lesnictví v letech 2014 až 2022. Kontrolovanými subjekty bylo GŘ AGRI a čtyři členské státy (Španělsko, Francie, Nizozemsko a Polsko). Přezkoumali jsme sedm programů rozvoje venkova v těchto čtyřech členských státech. Výběr odrážel výši výdajů EIP-AGRI, počet realizovaných inovativních projektů a cíl pokrýt regionální i národní opatření. Dalším důležitým zdrojem financování inovací v zemědělství je program Horizont 2020. Jelikož však má jiný mechanismus financování, do tohoto auditu jsme jej nezahrnuli.
- 19** Přezkoumali jsme deset dokončených projektů v každém programu rozvoje venkova se zaměřením na různé velikosti a témata (*obrázek 3*). Abychom porozuměli současnému využívání výsledků a dopadu projektů, navštívili jsme 41 projektů na místě, uspořádali videokonference u 26 projektů a u zbývajících tří projektů jsme provedli dokumentární přezkumy.

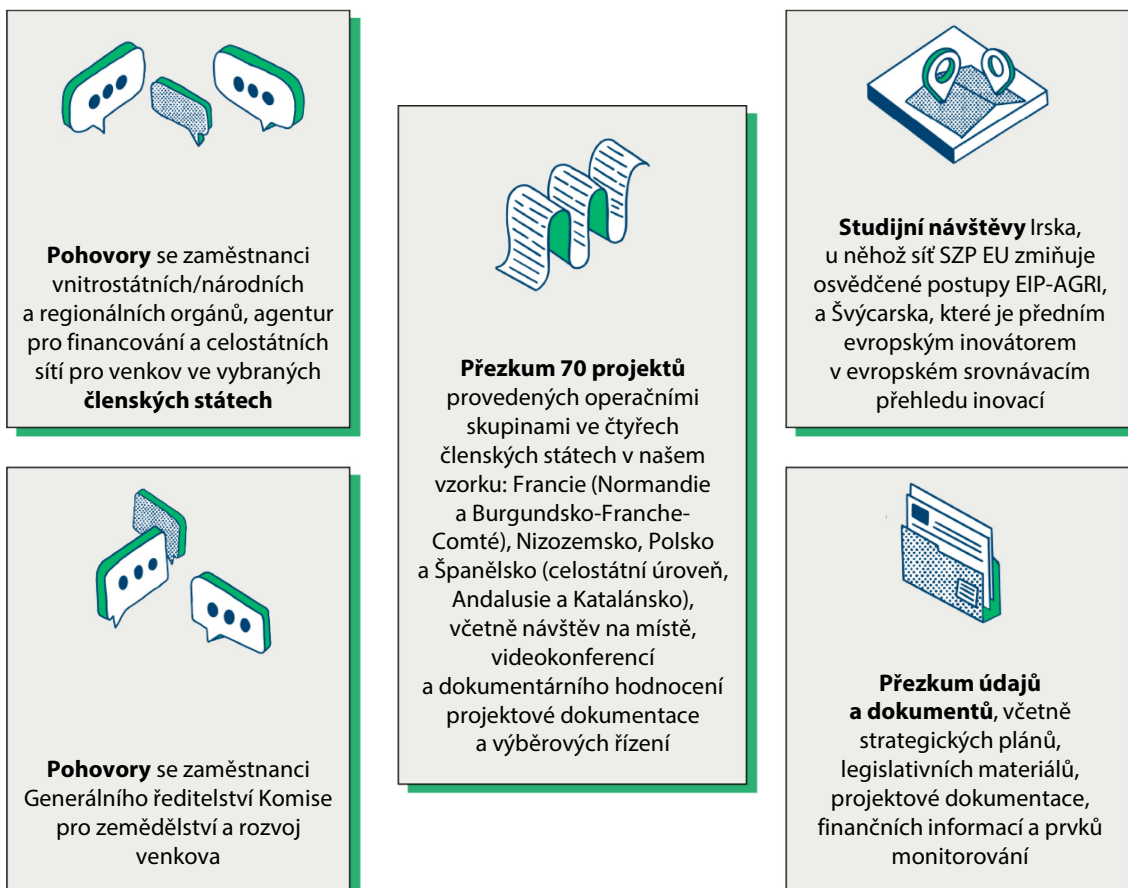
Obrázek 3 | Široké portfolio 70 projektů EIP-AGRI ve vybraných členských státech

Zdroj: EÚD.

20 Naše koncepce auditu zahrnovala přezkum dokumentů, analýzu údajů a práci v terénu. Na **obrázku 4** je znázorněno, jak jsme získávali důkazní informace pro tvorbu našich připomínek.

Obrázek 4 | Naše koncepce auditu: provedená práce

Zdroj: EÚD.

Příloha II – Jak jsme posuzovali, zda projekty přinesly inovace

Orientační definice: inovace v zemědělství je koncept (nový výrobek, služba, výrobní proces nebo nový způsob organizace věcí), který byl úspěšně uveden do praxe, ukázal se jako užitečný a byl široce přijat¹. Na základě této orientační definice jsme stanovili svá kritéria hodnocení takto:

Kritéria	Bodové hodnocení
Jednalo se nový koncept nebo existující koncept, který je v konkrétním kontextu použit poprvé?	<p>2 body, pokud projekt zkoumal skutečně nový koncept</p> <p>1 bod, pokud se projekt zabýval existujícím konceptem, ale poprvé ho využil v konkrétním kontextu</p> <p>0 bodů, pokud projekt využil stávající koncept, aniž by jej přizpůsobil novému kontextu</p>
Byl tento koncept uveden do praxe?	<p>1 bod za praktické provedení konceptu v rámci projektu nebo jako výsledek projektu</p> <p>0 bodů, pokud projekt přinesl pouze teoretická řešení, která nejsou zaměřena na praxi (vědecké dokumenty, teoretické modely atd.)</p>
Ukázalo se, že jde o užitečný koncept?	<p>2 body, pokud se inovace vytvořená v rámci projektu používá v současné době a je alespoň využívána členem (členy) operační skupiny</p> <p>1 bod, pokud se inovace dnes nepoužívá, ale po skončení projektu byla dále rozvíjena, aby byla užitečná v budoucnu</p> <p>0 bodů, pokud dnes nejsou výsledky projektu žádným způsobem využity</p>

¹ Komise, *Guidelines for data on European Innovation Partnership (EIP) Operational Groups*, říjen 2023.

Je inovace široce přijímána?	<p>2 body, pokud se inovace dnes používá mimo operační skupinu</p> <p>1 bod, pokud se inovace v současnosti nepoužívá, ale výsledky byly šířeny tak, aby mohly být využity i v budoucnu, např. získané zkušenosti.</p> <p>0 bodů, pokud inovace není použita mimo operační skupinu a operační skupina nešířila podstatné výsledky projektu</p>
Celkové bodové hodnocení	= (získané body ÷ 7) × 100 %

Na základě bodového systému rozlišujeme čtyři úrovně kvality inovací.

pod 25 %	25 % až 49 %	50 % až 75 %	více než 75 %
Žádná / jen marginální inovace	Inovace na nižší úrovni	Inovace na střední úrovni	Inovace na vysoké úrovni

Příloha III – Odkaz na podrobné údaje o posouzení 70 projektů ve vzorku a korelační analýzu, které jsou k dispozici na platformě veřejně přístupných dat EÚD

Tato příloha obsahuje odkazy na tři dokumenty, které jsme zpřístupnili na otevřené datové platformě EÚD.

Zkratky

Zkratka	Definice/vysvětlení
EIP-AGRI	Evropské inovační partnerství v oblasti zemědělské produktivity a udržitelnosti
GŘ AGRI	Generální ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OS	Operační skupina
PRV	Program rozvoje venkova
SZP	Společná zemědělská politika

Glosář

Pojem	Definice/vysvětlení
Aplikovaný výzkum	Původní šetření s cílem získat nové poznatky, které poslouží konkrétnímu praktickému cíli, jako je řešení skutečného problému nebo zlepšení stávajících výrobků, postupů nebo systémů.
Efekt mrtvé váhy	Situace, kdy by určitá činnost financovaná z prostředků EU pokračovala i bez veřejné podpory.
Kapitálové investice	Finanční prostředky vynaložené na budovy, vybavení nebo jiná hmotná či nehmotná aktiva na podporu dlouhodobých operačních cílů.
Operační skupina	Skupina tvořená zainteresovanými stranami v zemědělském a potravinářském odvětví, jako jsou zemědělci, výzkumní pracovníci, poradci a podniky, za účelem dosažení cílů EIP-AGRI spočívajících v podpoře praktických inovací na principu zdola nahoru prostřednictvím společného plánování a provádění inovativního projektu.
Program rozvoje venkova	Soubor vnitrostátních nebo regionálních víceletých cílů a opatření schválených Komisí pro provádění politiky EU v oblasti rozvoje venkova.
Síť EU EIP	Struktura EU, kterou Komise zavedla pro SZP na období 2014–2022 s cílem usnadnit vytváření sítí operačních skupin, poradenských služeb a výzkumných pracovníků, zajistit asistenční službu pro EIP-AGRI a šířit výsledky projektů EIP-AGRI. Byla sloučena se sítí SZP EU na období 2023–2027.

Odpovědi Komise

<https://www.eca.europa.eu/cs/publications/sr-2026-09>

Harmonogram

<https://www.eca.europa.eu/cs/publications/sr-2026-09>

Auditní tým

Účetní dvůr ve svých zvláštních zprávách informuje o výsledcích auditů politik a programů EU či témat z oblasti správy a řízení zaměřených na konkrétní oblasti rozpočtu. Vybírá a koncipuje tyto auditní úkoly tak, aby byl jejich dopad co největší, a zohledňuje přitom rizika pro výkonnost nebo zajištění souladu s předpisy, objem příslušných příjmů či výdajů, očekávaný vývoj, politické zájmy a zájem veřejnosti.

Tento audit výkonnosti provedl auditní senát I, který se zaměřuje na udržitelné využívání přírodních zdrojů a jemuž předsedá členka EÚD Joëlle Elvingerová. Audit vedl člen EÚD João Leão a podporu mu poskytovali vedoucí kabinetu Paula Betencourtová, tajemnice kabinetu Sofia Batalhaová, vyšší manažer James McQuade, vedoucí úkolu Grzegorz Grajdura, zástupce vedoucího úkolu Mihaela Vacarasuová a auditoři Jonas Kathage, Monika Gruszczyńska-Jasińska, Di Haiová, Marie Elgersmaová a Rafał Czarnecki. Jazykovou podporu zajišťovala Laura McMillanová. Grafickou podporu zajišťovala Alexandra Maziluová.

Zleva doprava: Paula Betencourtová, Grzegorz Grajdura, Di Haiová, João Leão, James McQuade, Monika Gruszczyńska-Jasińska.

AUTORSKÁ PRÁVA

© Evropská unie, 2026

Politiku opakovaného použití dokumentů Evropského účetního dvora (EÚD) upravuje [rozhodnutí Evropského účetního dvora 6-2019](#) o politice týkající se veřejně přístupných dat a opakovaném použití dokumentů.

Pokud není uvedeno jinak (například v jednotlivých upozorněních o ochraně autorských práv), je obsah EÚD vlastněný EU předmětem licence [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Opakované použití je tedy obecně povoleno za podmínky, že je uveden zdroj a případné změny jsou označeny. Osoby opakovaně používající obsah EÚD nesmí měnit jeho původní význam či sdělení. EÚD nenese za jakékoli důsledky opakovaného použití odpovědnost.

Pokud konkrétní obsah zobrazuje identifikovatelné fyzické osoby, například na fotografiích zaměstnanců EÚD, nebo zahrnuje díla třetích stran, je nutno získat další povolení.

Je-li takové povolení poskytnuto, ruší a nahrazuje výše uvedené obecné povolení a musí jasně uvádět veškerá omezení týkající se použití.

K použití nebo reprodukci obsahu, který není ve vlastnictví EU, může být nezbytné požádat o svolení přímo držitele autorských práv.

Obrázek v rámečku 5: © Wrocław University of Environmental and Life Sciences.

Fotografie na titulní straně: © Budimir Jevtic – stock.adobe.com.

Programové vybavení nebo dokumenty, na něž se vztahují práva průmyslového vlastnictví, jako patenty, ochranné známky, zapsané (průmyslové) vzory, loga a názvy, jsou z politiky EÚD pro opakované použití vyloučeny.

Internetové stránky orgánů a institucí Evropské unie využívající doménu europa.eu obsahují odkazy na stránky třetích stran. Protože nad jejich obsahem nemá EÚD žádnou kontrolu, doporučujeme seznámit se s jejich vlastními zásadami ochrany soukromí a politikou v oblasti autorských práv.

Použití loga EÚD

Logo EÚD nesmí být použito bez předchozího souhlasu EÚD.

HTML	ISBN 978-92-849-6433-8	ISSN 1977-5628	doi:10.2865/8297466	QJ-01-25-067-CS-Q
PDF	ISBN 978-92-849-6434-5	ISSN 1977-5628	doi:10.2865/6332701	QJ-01-25-067-CS-N

JAK CITOVAT

Evropský účetní dvůr, [zvláštní zpráva 05/2026](#) „Evropské inovační partnerství ve společné zemědělské politice – klíčový nástroj pro inovace v zemědělství EU nedosahuje svého plného potenciálu“, Úřad pro publikace Evropské unie, 2026.

Evropské inovační partnerství pro zemědělskou produktivitu a udržitelnost je klíčovým nástrojem politiky na podporu inovací vycházejících ze zásady zdola nahoru a založených na spolupráci. Posuzovali jsme, zda inovační partnerství ve společné zemědělské politice účinně přispívá k inovacím v zemědělství EU. Zjistili jsme, že toto partnerství nedosahuje svého plného potenciálu; příčinou je nedostatečné zaměření na potřeby zemědělců, dále proces výběru, v němž se nedařilo upřednostňovat projekty s inovačním potenciálem, a také nedostatečné šíření výsledků projektů. Pro řešení těchto nedostatků doporučujeme zlepšit zaměření partnerství na inovační potřeby zemědělců, posílit postup výběru projektů a posílit šíření jejich výsledků.

Zvláštní zpráva EÚD podle čl. 287 odst. 4 druhého pododstavce Smlouvy o fungování EU.

EVROPSKÝ
ÚČETNÍ DVŮR

Úřad pro publikace
Evropské unie

EVROPSKÝ ÚČETNÍ DVŮR
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUCSEMBURSKO

Tel.: +352 4398-1

Dotazy: eca.europa.eu/cs/contact
Internetová stránka: eca.europa.eu
Sociální síť: @EUauditors